

DIDŽIŲJŲ PASITARIMŲ IŠVAKARĖSE

KALBĖSIS „KETURI DIDIEJI“

Tarptautinėje politikoje jaučiamas mažas palengvėjimas, — taip skelbia Paryžiaus politiniai komentatoriai. Tas palengvėjimas turėtų kilti iš „keturių didžiųjų“ konferencijos, įvyksiančios liepos 17 d. Ženevoje, Sveicarijoje. Ten susirinks keturių vyriausybės galvos, — Eisenhoweris, Edenas, Faure ir Bulganinas, — kurios spręs pasaulio reikalus. Pagrindinis klausimas, kaip mano diplomatiniai sluogsniai, bus šal tojo karo užbaigimas ar bent jo sumažinimas.

Kaip galima pastebėti iš šių keturių kraštų diplomatinės veiklos pastarosiomis dienomis, tai vakariečiai konferencijon eina labai vieningi. Tarp jų nėra nuomonių skirtumo pagrindiniuose klausimuose, kurie keturių konferencijoje bus reikalingi svarstyti. Net tokio opiu Vokietijos sujungimo klausimu vakariečiai visi iki šiol sutaria, o jiems didelės įtakos turįs Adenaueris nepasiduoda viliojančiai pagundai išnaudoti dabartinę komplikotą padėtį tartis atskirai su Kremliumi. Jis laikosi šalia Vakarų ir remia juos šioje konferencijoje. Adenaueris yra tai nedivprasmė pats pareiškęs ir veiksmais savame krašte parodęs, jungdamas visas jėgas sulaikyti nuo bet kokių priešiško partijų pasireiškimo šiuo nepatogiu metu.

Tačiau, nors viskas yra smulkmeniškai paruošta, niekas nedrįsta spėlioti, kokius rezultatus ši taip ilgai lauktoji keturių konferencija atneš. Lengviau yra nuspėti, ko ši konferencija neduos, negu, priešingai, ką ji duos pasaulio politikai. Iš anksto galima įspėti, kad konferencijomis nebus sugrąžinta pavergtiems kraštams laisvė, kad Kremliui ponai mėgins visomis priemonėmis įtikinti Vakarų taikos meile ir politiniu nuosirdumu, bet žiūrės, kaip ir ko daugiau laimėti. Ir vis tik ši konferencija stengsis pasauliui parodyti, kad dar nėra užmiršti tie kraštai, kurie yra už geležinės uždangos. Reikia tikėtis, kad šie pasikalbėjimai šokių tokių rezultatų, — jei ne konkrečių, tai bent tolimesnei politikos krypties, — turės ir mūsų ateičiai.

PRANCŪZAI IKLIMPO AFRIKOJE

Prancūzams šiuo metu tenka kovoti dviem frontais — diplomatišku ir kariniu. Vyriausybės priekyje stovintiems Faure'ui ir Pinay'ui tenka derėtis dėl būsimos konferencijos ir Prancūzijos vardo joje išlaikymo, o tuo tarpu kariniams atstovams Afrikos dykumose ir kalnuose tenka kovoti su morokiečiais, kurie trokšta atsikovoti laisvę. Šis pastarasis frontas stengiamasi nutylėti, kad apie jį pasaulis kuo mažiausiai žinotų, bet jis prancūzų tiek prestižui, tiek konferencijos rezultatams yra labai svarbus. Morokiečiai — kartu ir tunisiečiai — nori kaip tik šią progą panaudoti, kad galėtų daugiau laimėti. Tą jų troškimą panaudoja ir kiti kraštai, kuriems svarbu, kad Pran-

cūzija greičiau užsibaigtų prie Viduržemio jūros negu Afrikoje. Prie to aiškiai prisideda Egiptas ir neaiškia Maskvos ranka. Ar tas klausimas kokių nors būdu iškilis Ženevos konferencijoje, nelabai aišku, bet Prancūzijai jis nebus labai malonus.

ITALIJOS KRIZĖ

Po tvirtos De Gasperi rankos Italija jau nebeturi tokio autoriteto, kuris galėtų vesti krašto politiką tuo pačiu ryžtingumu, kaip miręs didysis politikas yra vedęs. Dėlto ir Šelbos kabinetui krizė atėjo ne iš lauko, bet

nenudirbs, nes partijos tarp savęs neilgai pajėgs sutartinai kalbėtis. Taip mano Italijos laikraščiai. Ir blogiau, kad ši krizė ir šiaip taip sulipdytas kabinetas turės nemažą įtakos krašto santykiams su kitais kraštais, o tuo pačiu Italijos prestižas sumažės. Dėlto manoma, kad naujasis kabinetas mėgins skelbti reikalą naujų rinkimų, kurie šiek tiek labiau sukonoliduotų vidaus politiką.

Bendrai, visa dabartinė politika yra laukimo tarpsny, nes būsimoji „keturių didžiųjų“ konferencija turėtų atnešti šį tą naujo. Bet kas gali ir subega,

Neringa. Briedžio patelė su vaiku.

iš savo paties partijos vidaus. Pati krikščionių demokratų partija yra suskilusi dėl vidaus ir užsienio politikos: vieni nori griežtesnės linijos tiek viduje, tiek užsienio politikoje, antri laikosi didesnių nuolaidų ir ramumo, ypač vidaus reformose. Dėlto ir naują ministerį pirminką rasti nebuvo lengva. Beveik dvi savaites truko derybos, kol pagaliau nežymus politikas, bet žymus profesorius ir žemės reformos projekto autorius Antonio Segni po didelių pastangų sudarė koalicinį kabinetą iš trijų partijų. Išsilaikyti jis galės kurį laiką, bet didelių darbų

ta naujo. Bet kas gali ir subega, stengiasi užsiimti aiškesnes pozicijas ir įsigyti daugiau svorio. Taip Indijos ministeris pirm. Nehru stengiasi užsitikrinti Maskvos prielankumą prieš raudonąją Kiniją, kartu stengiasi susidraugauti ir su Vakarais, kad šie palaikytų prieš Rytus. Egiptas stengiasi turėti savo svorį Azijos ir Afrikos reikalų sprendimuose ir padeda prancūzų priešams Moroke ir Tuni-se. Tačiau galime iš anksto būti tikri, kad ir po šios laukiamosios konferencijos bus naujų konferencijų ir dar daug naujų neaiškumų.

KO CHRUSČIOVAS LANKĖSI LATVIJOJ IR LIETUVOJ

Net ir pats Sov. Sąjungos kp centro komitetas yra smarkiai susirūpinęs kaip pakelti žemės ūkio padėtį Pabaltijo kraštuose, kad galėtų juo daugiau iš jų išsireikalauti sau pyliavų. Sov. Sąjungos kp ck iniciatyva š. m. birželio 14 - 16 d.d. Rygoje buvo suauktas „Pabaltijo respublikų žemės ūkio darbuotojų pasitarimas“, į kurį buvo pasiūti visa eilė Lietuvos, Latvijos ir Estijos kolektyvinių ūkių pirmininkų, mechani-

zatorių, žemės ūkio specialistų ir bolševikinių agitatorių. Pasiūti taip pat buvo „žemės ūkio pirmūnai“ iš Rusijos sovietinės respublikos, Suomij-Karely, Ukrainos ir Gudijos. Pasitarime dalyvavo ir pats Chruščiovas. Pasitarimą atidarė Sov. Sąjungos ž. ū. min. pavad. Jaškevičius, kuris su Lobanovu švietė, kokių reikia imtis organizacinių priemonių kolūkiams stiprinti, kaip reikia kelti žemės ūkio produkciją kolektyviniuose ir tarybiniuose ūkiuose kaip viską reikia pristatyti valstybei ir apmokėti darbdarbius Pabaltijo

DULLES PAREIŠKIMAS

Pabaltijo kraštų pavergimo ir deportacijų į Sibirą sukaktį minint, JAV valstybės sekretorius J.F. DULLES paskelbė savo pareiškimą, kuriame sakoma:

„Siunčiu nuoširdžiausius sveikinimus visiems daugelyje Amerikos vietovių minintiems tragiškuosius 1940-1941 m. įvykius, kuriais buvo sunaikinta Pabaltijo valstybių nepriklausomybė, o iš jų gyventojų jėga išplėtos pagrindinės teisės ir laisvės. Amerikiečių tauta tvirtai pripažįsta Pabaltijo ir kitų Vidurio bei Rytų Europos tautų teisę pačioms apspręsti savo likimą. Kai šis principas bus pripažįstamas ne tik žodžiais, bet ir faktiškai vykdomas gy-

venime, tada bus pasiekta didelė pažanga teisingos ir patvarios taikos linkme“.

Šiam JAV užsienio politikos faktišką vaidininką, atsidėjus ginančio moralinių vertybių reikšmę politiniame gyvenime, pareiškimui, minint tragiškuosius birželio įvykius ir deportacijas į Sibirą, tiek pabaltiečių, tiek kitų tautybių spauda skiria didelę reikšmę. Nurodoma, kad toks pareiškimas yra juo reikšmingesnis todėl, kad jis paskelbtas prieš prasidedant 4 Didžiųjų pasitarimams, kada kai kuriuose kraštuose pastebima tam tikra tendencija tragiškuosius įvykius ir pavergtųjų likimą ne kartą net visai nutylėti.

kraštuose etc. Po pranešimo buvo diskusijos, kuriuose taip pat dalyvavo Snieckus, be jo, latvių ir estų kp centru komitetų sekretoriai, bolševikinis ž. ū. min. Augustinaitis, Sov. Lietuvos žagarės rajono „Pergalės“ kolūkio agr. Granauskas, Priekulės rajono Stalino vardo kolūkio pirm. Viščinskas, Pasvalio MTS direkt. Muraško, Lietuvos kp Salčininkų rajono sekret. Romanovas ir kt., kurie su okupantams pasidavusiu Snieckum stengėsi viską girti ir rūpinosi jiems dar daugiau įsisteikti.

Pasitarime dalyvavo daugiau kaip 1000 žmonių. Be ilgos Chruščiovo kalbos, pagrindinį pranešimą jame padarė Sov. Sąjungos Min. Tarybos pirminko pirmasis pavad. Lobanovas, be kieno ko, pažymėdamas, koks Pabaltijo respublikoms skiriamas „atsakingas uždavinys jose žemės ūkio produkcijai žymiai padidinti“. Loba-

Pasitarimų išvakarėse Chruščiovas aplankė okup. Lietuvos šiauliu rajoną „Raud. Vėliavos“ kolūki, vieną taryb. ūki ir Latvijoje „Avangardo“ kolūki. „Raud. Vėliavos“ kolūkio pirm. A. Girdaitis per Vilniaus radiją paskelbė jog Chruščiovas atkreipęs jų dėmesį, kad jie dar nepanaudoję „visų kolūkinėje gamyboje slypinčių rezervų žemės ūkio produktų gamybai smarkiai padidinti“ etc. Kolūkininkų vardu jis pasižadėjo „pasitaisyti“. Lietuviškosios radijo transliacijos tučiuojau davė tinkamą atsakymą dėl Chruščiovo vizito okup. Lietuvon ir Snieckaus su kitais pakalikais okupantams kelia klupščiajimo, pažymėdamas, kad okupantai, atvykę į lietuviškąją žemę, nesirūpino sužinoti, kokios bėdos ir vargai spaudžia jos gyventojus, kaip pašalinti ten įsenkeriojusias negeroves, tik skatino visokiais būdais dar daugiau išspausti jiems skiriamąsias sov. valstybei duokles.

PAVERGTIEJI LIETUVIAI MASKVOJE Ž. Ū. PARODOJE

Maskvoje š. m. birželio mėn. buvo iškilmingai atidaryta „visasąjunginė žemės ūkio paroda“. Joje taip pat išstatyta visa eilė ir okup. Lietuvos eksponatų. Centrinę vietą Sov. Lietuvos paviljone užima Kapsuko (Marjampolės) ir Linkuvos rajonai. Vilniaus radijo pareiškimu, „TL ekspozicija pasakoja apie lietuvių tautos kovą už partijos ir vyriausybės nubrėžtos programos žemės ūkyje smarkų pakėlimą ir įgyvendinimą“. Paviljone taip pat išstatyti spalvoti vitražai, vaizduojantieji V. Kapsuką, Melnikaitę, gen. Černiachovskį ir kt. Į parodą iš Lietuvos numatyta nugabenti apie 10.000 ekskursantų, tarp jų apie 1.600 sudarys visokie bolševikiniai „pirmūnai“. Iš Vilniaus radijo pranešimo matyti, kad per visasąjunginę bolševikų žemės ūkio parodą Maskvoje „platesniu mastu eksponuotas lietuviškasis bekonas“. Šioj srityj skelbiama žymesnių laimėjimų pasiekus šakių rajono „Gegužės pirmosios“. Dotnuvos rajono žemaitės vardo ir kitus kolūkius. Pirmoji ekskursija iš okup. Lietuvos į Maskvą buvo pasiūta iš „Pavasario lauko darbų pirmūnų“ — ją sudarė Veisiejų, Plungės, Kovarsko rajonų kolūkininkai.

KĄ BOLŠEVIKAI SKELBIA APĖ SAVO „LAIMEJIMUS“

Bolševikų spauda ir radijai, niekindami visa, kas Nepriklausomos Lietuvos laikais buvo pasiekta, ypač ruošdamiesi minėti 15-ias okupavimo metines, apie Laisvąją Lietuvą skelbia visokių pramanų. Taip šit š. m. birželio mėn. 8 d. Vilniaus radijo, pranešime teigiama, kad, esą, „Lietuvoje ne tik sunkiosios, bet ir iš viso pramonės išvystyti nebuvo galima... Buožės Lietuvoje kontroliavo 31 akc. b-ve, kuriuose užsienio kapitalas sudarė 63,2%... 1937 m. vien Kaune buvo 20.000 bedarbių, o 1940 m. pradžioje šis skaičius išaugo iki 30.000 žmonių. Iš viso Lietuvoje bedarbių buvo priskaičiuojama iki 370.000 žmonių... Taip klastoti tiesą tegali nebent tik bolševikai. Visi gerai žino, kad, prireikus, ūkininkui net samdinį gauti buvo sunku.

Tame pačiame Vilniaus radijo pranešime teigiama, kad, esą, „neatpažįstamai Lietuva pasikeitė per pastaruosius 15 metų. Lietuvoje atsirado daug naujų pramonės šakų, apie kurias buržuazijos laikais net svajoti nebuvo galima — kaip staklių, laivų statyba, elektros įrengimų ir kt. ... Jau 1945 m. pramonės gamyba ne tik pasiekė prieškarinį 1940 m. lygį, bet ir pralenkė jį 60%“. Vilniaus radijas pažymi, kad ypač išaugusi sunkioji pramonė. Tokia „žalgirio“ mašinų gamykla virtusi „stambiausia įmone Pabaltijy“. Jos produkcija „žinoma ne tik TS, bet ir toli už jos ribų“. Esą, tą pat galima pasakyti ir apie Kauno „Pergalės“ turbinų gamyklą, kurios produkciją „galima sutikti vidurinėje Azijoje, Latvijoje ir kitur Pabaltijy“. Klaipėdos gamykla dabar iš-

LUCRECIA S. Q. DE SAENZ

4 hábitos que contribuyen a hacer agradable la vida

(continuación)

EL HABITO DE LA LECTURA

Uno de mis principales motivos de agradecimiento consiste en haber adquirido, desde muy temprano, el gusto por la lectura que conservo hasta la fecha. Según la consabida frase —muy manoseada pero no por eso menos exacta— los libros han sido y siguen siendo para mí los amigos de todos los instantes, cuya diversidad se puede variar al infinito.

¡Benditos los libros que estimulan, los que ayudan a encauzar nuestra energía o a despertar un ideal; los que tonifican nuestra mente, los que enseñan a comprender mejor el mundo y los seres humanos y hasta nuestro mismo "yo" interior... y ¡benditos también los que tan sólo entretienen, los que consuelan o hacen reír, los que distraen nuestros pesares o alientan nuestra esperanza! ¡Benditos amigos de todos los instantes, siempre tan al alcance de la mano, siempre oportunos, según sea nuestro estado de ánimo!

Me da lástima por eso la gente, la muchísima gente, que no lee, que teniendo tan cerca aquello que daría a su vida color, animación y variedad, se ve obligada a encerrarse dentro de la diaria monotonía, o buscar, desesperadamente, diversiones exteriores, para suplir lo que su pobre mentalidad no les puede dar.

Desgraciadamente si la gente no lee, es porque no se ha habituado a hacerlo, porque este vivir de prisa de nuestros días no le deja tiempo y la facilidad del cinematógrafo reemplaza a la novela en el alimento de su fantasía, o porque rechaza el esfuerzo intelectual —por mínimo que sea— que supone la lectura.

Nuestra juventud a menudo cae en esto, debido a que al atiborrarse en nuestras aulas de estudios mal hechos y peor dirigidos, se siente demasiado dispuesta a rehuir todo lo que aparente un asomo de actividad mental. Por supuesto que la manera indicada de devolverle o inspirarle, el amor a los libros, exigirá un cambio en la instrucción que tendiera a hacer del estudio algo asimilable y simpático, pero como esto no depende, sino en menor grado de la familia, hay que tratar de utilizar los únicos medios de que disponemos.

Dentro del hogar, lo mejor entonces es que el niño vea leer a sus padres; los comentarios sobre libros y, de ser posible, la lectura en común, son otros tantos excelentes incentivos; además hay que darle el tiempo necesario, evitando ese continuo engranaje de obligaciones y diversiones —clases, paseos, gimnasia, deportes— con que se pretende ser una educación perfecta, rige el horario infantil, sin reparar en que para leer, y hasta para pensar, se requieren ratos de ocio y de tranquilidad.

Huyamos también de otro de los recursos de la llamada educación perfecta; el libro instructivo o edificante pero... aburrido o el que sólo puede agradar a nuestro criterio de adultos. Algunas de estas bibliotecas "para formación de la juventud", en las que se quiere acomodar al gusto de la niñez lo que en realidad no puede interesarle y que, junto con el desesperado afán de instruir, se empeñan en parecer amenas, me recuerda ciertas remedios que disimulan su mal sabor bajo una capa de azúcar o de chocolate. A veces acaban por disgustarnos de los bombones verdaderos, y algo parecido ocurre con los libros.

Lo primero para que el niño se habitúe a la lectura, es poner en sus manos el material que lo entretenga, sin que por eso deje de ser bien escogido; una vez adquirido el gusto, no será difícil ir acostumbrándolo a distinguir la belleza de la obra literaria, y luego, muy luego, en el que ya es adolescente, se podrá despertar el amor por el libro más serio. Pero todo ello tendrá que ser hecho con tiempo, con tino y discreción.

EL HABITO DE PENSAR

¿Por qué esta crisis de ideas propias que parece caracterizar a la gente de ahora? Hoy en día el "Babibitismo", cuyo peligro tan acertadamente señaló Sinclair Lewis, se ha propagado también en el orden intelectual: las ideas se fabrican en serie, como los automóviles —y al igual que los automóviles, así se "abaratán"—; luego se lanzan a la circulación entre las personas de determinadas ideologías que, encastilladas dentro de ellas, no aceptarán otros conceptos fuera de los acuña-

dos con su teoría particular, sin buscar en libros, periódicos o conversaciones, lo que provenga de otro sector.

De ahí la intolerancia, y hasta la manía de disparatar que nos sorprende en hombres de cuya inteligencia no habíamos dudado. ¿Estábamos acaso equivocados? No; no es que le falta inteligencia, pero una curiosa apatía intelectual les vea el pensar por sí mismos, y sin analizar, ni meditar, se limitan a repetir lo oído.

Crisis de ideas propias, que trae como un avallamiento de la personalidad verdadera. ¿A qué se debe tal pobreza de reflexión, ese no madurar de los pensamientos?

Varias son las causas y algunas resultan idénticas a las que más arriba juzgaba responsables del actual desgarro por la lectura: la vida agitada, febril, que comienza desde la infancia. El exceso de trabajo o de diversión, o de ambas cosas mal reguladas, que absorbe demasiado las energías. La desorientación ideológica que así, como azuca ciertas mentalidades, a las otras las marea y fatiga. La deficiencia de la formación intelectual a la que siempre llegamos porque es fuente de muchos de nuestros males. (Se instruye a la juventud sin lograr educar su inteligencia; se le llena a saciedad el cerebro de nociones, pero sin incitarla a elaborar un solo concepto original; y, de tal modo, al natural hartazgo que acarrea el exceso de estudio, se suma el hábito de aceptar pasivamente lo ya pensado por otros).

La cura para tan generalizado mal estribaría, en primer término, en una reforma completa de la educación que, habría de proponerse enseñar menos y formar mejor. Un regreso a los viejos métodos escolásticos no estaría mal, si se toma de ellos cuanto ayuda a estimular la inteligencia y el razonamiento (v.g., la discusión oral y la composición escrita sobre temas en los que el alumno podrá dar libremente su opinión y desarrollar en forma ordenada sus reflexiones).

Acá el educador deberá poner cuidado en saber distinguir el pensamiento personal, del que viene "de segunda mano" y premiar el primero sin dejar por ello de corregir sus explicables errores. No se trata desde luego de aplaudir siempre, pero sí de evitar la incompreensión, y eso se aplica también al ambiente familiar.

Dentro de él hemos de hacer que se expresen las jóvenes inteligencias, acostumbándolas a discutir razonablemente. No importa —repetámoslo— que se equivoquen en sus conclusiones. Dirijámoslas... con tino, sin intentar imprimirles nuestra mentalidad adulta, ni nuestros prejuicios de otras épocas. Dirigir, enderezar la planta, no supone el cortarla de raíz... al contrario supone tonificar, estimular.

Además si en nuestras conversaciones con los niños y adolescentes, hemos de espiar, atentos, el desenvolvimiento de sus ideas, también se ha de permitir con nuestro silencio, con nuestro respeto, que tales ideas nazcan.

Démosle al niño y al joven tiempo para pensar; mostrémosle en qué consiste la dicha de pensar; esa dicha que añade mayor eficacia a nuestros actos, mayor valor a nuestras palabras y que presta a nuestra existencia un sentido más hondo, más real. Pensar, para el que sabe pensar, es en sí mismo, un placer.

EL HABITO DE CAPTAR LA BELLEZA

Amar la belleza, descubrir la belleza, es gozar; y es éste un goce que siempre podemos tener, porque la belleza, para quien sabe captarla, está en torno nuestro; el mundo está lleno de ella y hasta la vida más opaca, más triste, puede iluminarse con su resplandor.

No es menester vivir rodeado de magníficos paisajes para amar la naturaleza. El que no posee la suerte de poder admirarla en todo su esplendor, siempre la podrá ver en el reflejo de una nube, en el colorido de una flor, en el rayo de sol que se filtra por la ventana, en la brizna de pasto que agita el viento o en el aterciopelado de la pulpa golosa de una fruta. El mundo es belleza; la vida es belleza. Hay belleza en los seres y en las almas; hay fealdad también, lo sé, pero no importa. Un charco de agua, en una mísera calleja, puede ser feo, pero si el sol

LIETUVOS OKUPAVIMO IR BIRŽELIO DEPORTACIJŲ MINEJIMAI

Laisvinimo veiksmiai ir laivajame pasaulyje gyvenę mūsų tautiečiai drauge su latviais, estais ir kitų pavergtųjų atstovais, taip pat ty kraštų, kuriuose yra įsikūrę, gyventojais kasmet mini Lietuvos ir kitų Pabaltijo kraštų okupavimo bei pirmųjų masinių birželio deportacijų sukaktis. Šiemet, suėjus 15 metų nuo Lietuvos okupavimo, tos sukaktis buvo atžymėtos ypač įspūdingai. Šį kartą pasistengta dar plačiau, nei ligi šiol, su Lietuvos laisvės byla supažindinti svetimieji, juo labiau, kad okupantai ir toliau tebesistengia įtikinti laisvąjį pasaulį, esą, tiek Lietuvos, tiek kitų Pabaltijo kraštų gyventojai patys savo laisva valia pasiprašę įjungiami į Sovietų Sąjungą, o per tą laiką okupuotuose Pabaltijo kraštuose buvusi padaryta tokia pažanga, kurios „buržuaziniams nacionalistams valdant“ nebūtų buvę niekad pasiekta. Pabaltiečiai iš savo praktikos puikiai žino, ko verti tie Sovietų melai. Per minėjimus buvo konstatuota, jog ir laisvajame pasaulyje, nors ir ne visur, jie vis daugiau pažįstami ir įvertinami. Tragiškųjų birželio įvykių minėjimai platų atgarsį rado amerikiečių, vokiečių, šveicarių, italų, brazilų ir kitų laisvųjų kraštų spaudoje.

Minėjimai buvo š. m. birželio 11-19 d. d. ruošiami vieny Lietuvos arba drauge su latviais, estais, kitų pavergtųjų kraštų atstovais ir laisvųjų

zoliucijų, kuriomis, atskleidus okupantų kėslus, buvo laisvųjų valstybių vyrai prašomi iš savo pusės daryti viską, kiek tai nuo jų priklausoma, jog būtų juo greičiau atstatytas Pabaltijo valstybių suverenumas. Amerikos Balsas iš Europos ir iš Vašingtono, taip pat Lietuviškosios radijo valandėlės per Madrido, Romos ir Vatikano radijus ta proga suruošė specialias transliacijas. Vliko ir jo Vykd. Tarybos vardu sveikinimą į kraštą radijo bangomis perdavė IT valdytojas M. Gelžinis. Tragiškieji birželio įvykiai ir Pabaltijo likimas buvo atžymėti ir per kitų kraštų radijus.

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

(Atkelta iš 1 psl.)

leidžianti ir žvejybos tralerius. Vien tik Klaipėdos žvejybos laivynas turįs keletą šimtų laivų „pradedant 80 arklų jėgų variklio pajėgumo žvejybos traleriais ir baigiant 3.000 jėgų variklių pajėgumo didžiulėmis plaukiančiomis bazėmis“. Pranešėjas kaip stambesnes odos-avalynės įmones pažymėjo Eidukevičiaus vardo „Raudonosios žvaigždės“ — Vilniuje, „Elnio“ — Šiauliuose, „Raud. Spalio“ — Kaune ir kitas. Pabrėžė sviesto gamyklą taip pat tenką tik pasidžiaugti. Be to, esą, „sukurti“ tokie fabrikai, kaip „Pergalės“. Miesto pieninė Vilniuje, krakmoło gamykla — Šiauliuose ir daugelis kitų. Visos šios įmonės savo pajėgumu ir technika žymiai pralenkė visas buržuazinės Lietuvos įmones. Vien tik „Pergalės“ fabrikas duoda

Iškilmingas priėmimas Argentinos ambasadoje 25. 5. Į diplomatinį priėmimą Argentinos ambasadoje Urugvajuje buvo pakviestas Lietuvos Min. Dr. K. Grauzinis su Ponia ir visas mūsų Pasiuntinybės personalas. Iš kairės: spaudos attaché K. Čibiras, Lucija Grišoniė ir attaché A. Grišonas.

kraštų piliečiais visame laisvajame pasaulyje, kur tik esama įsikūrusių didesnių pabaltiečių tautinių grupių. Tomis dienomis įvairių religinių bendruomenių namuose buvo meldžiamasi už ištremtuosius į Sibirą, už visus laisvės kankinius, partizanus ir kovotojus su okupantais, visus tolimiausiose darbo vergų stovyklose ar pavergtose tėvynėje turinčius vilkti žiaurų okupantų jungą. Į pavergtąjį kraštą ir į laisvojo pasaulio lietuvius paskelbė savo atsisaukimus Vliko Vykd. Taryba, taip pat bendrus pareiškimus padarė Baltų Taryba Vokietijoje, Pabaltijo laisvės komitetai, Pavergtosios Jungtinės Tautos, Lietuvos, Latvijos ir Estijos diplomatiniai atstovai JAV-se ir kt. Reikšmingas JAV valst. sekret. J. F. Dulles pareiškimas, Amerikos katalikų episkopato raginimas melstis už persekiojamus tikinčiuosius Pabaltijo kraštuose ir visų raginimas jiems kuo galint padėti. Ypač įspūdingos maldos už Lietuvą iškilmės buvo suruoštos birželio 19 d. New Yorko katedroje, Rio de Janeiro ir kitur. Per minėjimus ir ta proga suruoštus susirinkimus buvo priimta visa eilė protesto pareiškimų ir re-

brilla sobre él, finge, en su pequeñez, la hermosura de un lago y hasta las manchas de petróleo que lo ensucian toman preciosas tonalidades de ópalo. Así sucede con las almas y con las cosas; para transfigurarlas basta a veces tan sólo un rayo de luz.

Saber captar, saber apreciar la belleza es un don, pero un don que todo niño posee al nacer; de ahí el entusiasmo por los colores vivos y la claridad, que se manifiesta ya en los primeros meses de edad. Desgraciadamente, al crecer, los mil intereses de su vida incipiente lo distraen, lo afanan y, si no abriga un verdadero temperamento de artista, corre el riesgo de hacerse indiferente a toda hermosura que lo rodea.

Es lo que debemos evitar, ayudándole a descubrirlo y enseñándole a verla en todo, tanto en lo material como en lo espiritual.

FIN

de "Familia"

daugiau konditerijos gaminių, negu jų davė visos buržuazinės Lietuvos konditerijos įmonės kartu paėmus. Artimiausiu laiku respublikoje išsivystys daugelio naujų įmonių statyba. Bus pastatytas įrankių fabrikas, auto mašinų atsarginių dalių gamykla, mezginių fabrikas, žuvies konservų gamykla ir eilė kitų pramonės šakų įmonių... Taip bolševikai kiekvieną stengiasi išpūsti tartum didžiulią laimę, kai iš tikro smarkiai susmukdė Lietuvos žemės ūkį, o atstatytąsias ar kai kurias naujai pastatytąsias įmones priversdami tarnauti tik „plačiosios tėvynės“, bet ne pavergtosios Lietuvos reikalams.

Artėjant 1941 m. birželio mėnesį Lietuvoje Sovietų įvykdytiems trėmimams į Sibiro taigas, per Vilniaus radiją okupantas bandė įtikinti užsienyje gyvenančius lietuvius apie „nepaprastai suklestėjusį gyvenimą Lietuvoje“. Esą, žmonės, kupini džiaugsmo, minės 15 metų sovietinės sistemos įvedimo Lietuvoje sukaktį. Treminiai tikrai neabejoja, kad okupantai tą dieną džiaugsis. Niekam šiandien Lietuvoje nėra taip gera gyventi, kaip Sovietų atsiųstiems įvairiausiems varovams bei prižiūrėtojams. Džiaugsis tą dieną vienas kitas Maskvai tarnaujantis komunistas, kuriam nereikia sunkių darbų dirbti, netenka vilkti sovietinės vergijos kolchozuose. Visi tie, kurie yra pavergti lietuvių liaudį, sukaustę Lietuvos laisvę — tie džiūgaus, kad lietuvių tauta privirsta tarnauti komunistų partijai. Tačiau nesidžiaugis pavergtasis lietuvis. Laisvę mylįs negali džiaugtis būdamas sukaustytas sovietinėje nelaisvėje.

VIS IR VIS „SAVANORIAI“

Vilniaus radijas š. m. birželio 14 d. paskelbė kad „darbai į kolūkinį kaimą mūsų šalyje vėl išvyksta 30000 geriausių miesto darbo žmonių atstovų. Jų tarpe yra atsakingi partiniai ir tarybiniai darbuotojai, mokslininkai, pramonės įmonių gamybos organizatoriai“. Šių „patriotų“ tarpe buvo paminėti: „TS didvyris“ Kyvalas, Mėsos ir Pleno produktų pramonės mln. pavad. Gal-

žauskas, akademikas prof. Krikščiūnas ir kiti. Toliau pranešime pažymėta, kad „šimtai tūkstančių kvalifikuotų darbininkų, inžinierių, agronomų, bei zootechnikų iš visų didžiosios tėvynės kampų išvyko į dirvonių bei plėšinių įsisavinimo rajonus“. Matyti, su bolševikiniu žemės ūkiu visai prasta, jei vis ir vis turi būti nuolat siunčiami „savanoriai“ į plėšinių sritis arba įvairių dalykų specialistai — į „kolūkinius kaimus“.

Šiuo metu iš okup. Lietuvos gyventojai verbuojami į Sibirą „savanoriais“ ir kitokiais būdais. Prie vad. „LTSR Ministerijų Tarybos“ sudarytoji perkeldinimo ir organizuoto darbininkų verbavimo vyriausioji valdyba kaip tik renka „aktyvistus ir neaktyvistus“ į „Aktiubstroj“ ir „Kustananajstroj“. „Savanorių“ sutartys sudaromos pas rajonų įgaliotinius: Vilniuje Dzeržinskio gatvė 16. Sodų gatvė 13. Kaune — Stalino prosp. 12, Klaipėdoje — P. Cvirkos gatvė 27. Šiauliuose — miesto vykd. domojoje, Panevėžyje — miesto vykd. domojoje taryboje, taip pat visose respublikos rajonų vykd. domojoje tarybose.

VLIKAS KREIPĖSI Į JUNGTI NES TAUTAS

Š. m. birželio 20 d. JAV-se San Francisco mieste prasidėjo iškilmės, skirtos Jungtinių Tautų 10 metų įsteigimo sukakčiai atžymėti. Iškilmės dalyvauja 60 kraštų atstovai. Ta proga buvo suauktas specialus Jungtinių Tautų visumos susirinkimas.

Vliko pirmininkas pasiuntė Jungtinių Tautų pirmininkui Dr. Elco N. van Kleffens telegramą, kuria atkreipė jo dėmesį, kad Sovietų Sąjunga, sulaužiusi galiojančias sutartis ir padarytusios susitarimus, 1940 m. birželio 15 d. įvykdė prieš Lietuvą ir kt. Pabaltijo kraštus agresiją. Lietuva buvo okupuota raudonosios armijos ir jėga inkorporuota į Sovietų Sąjungą. Ši pasibaisėtina padėtis nėra pasikeitusi nė ligi šiol. Susirinkus Jungtinių Tautoms paminėti 10 m. sukakties nuo jų įkūrimo, Jungtinės Tautos Vliko prašomos imtis visų reikalingų žygių, kad Lietuvai būtų pritaikyti Atlanto chartos nuostatai ir Jungtinių Tautų deklaracijoje išreikštieji principai, o Lietuvos Respublikoje atstatyta laisvė ir nepriklausomybė. Toliau savo telegramoje Vliko pirmininkas pareiškė tikįs, kad Jungtinės Tautos imsis reikalingų priemonių, jog Sovietų Sąjunga kiek galint greičiau atitrauktų iš Lietuvos ir kitų Pabaltijo kraštų savo okupacinę armiją. Lietuvos įjungimas į Sovietų Sąjungą bus paskelbtas niekingu ir nesantu. Krašte atstatytos žmogaus teisės ir sudarytos sąlygos reikšties laisvai ir demokratiškai teisėtajai Lietuvos vyriausybei.

Ta pačia proga į San Francisco miestą nuvykusiems laisvojo pasaulio valstybių užsienio reikalų ministeriams ir Jungtinių Tautų delegacijų pirmininkams buvo išsiuntinėtai laiškas su memorandumu, kuriuo jie supažindinti su neteisėtu Lietuvos okupavimu, dabartine krašto padėtimi ir jame vykdoma rusifikacija, taip pat paprašyti imtis visų reikalingų žygių, kad Lietuvai, kaip ir tiems Pabaltijo kraštams, padarytoji skriauda būtų atitaisyta, grąžinant jai visišką nepriklausomumą. Memorandumu sužymėti žygiai, kurių prašoma imtis Lietuvos laisvei ir suverenumui atstatyti. Per 15 krūvinos okupacijos metų, kaip pažymėta Vliko kreipime, už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę yra sudėtas didelis anų skaičius. Pareišktas tvirtą įsitikinimą, jog padarytoji Lietuvai ir kitiems Pabaltijo kraštams skriauda bus kiek galint greičiau atitaisyta, drauge buvo iškeltas tas pavojus, kuris grėšia laisvaisiems Vakarams, jei į ligšiolinę patirtį su bolševikais Pabaltijo kraštuose nebus atkreiptas reikalingas dėmesys.

*Čikagoje mirė prof. Ignas Šlapelis, ilgametis Kauno Meno Mokyklos direktorius ir pasižymėjęs meno istorikas. Palaidotas Čikagoje. Veliomis N. Lietuvoje turėjo didžiulę biblioteką, į kurią buvo sudėjęs be maž visą savo gyvenimo uždarbį. Jo kapitalinis veikalas, kuriame nagrinėjamas didžio lietuvių dailininko M. K. Čiurlionio kūryba, liko rankraščiuose Lietuvoje. Yra išleidęs visą eilę veikalų, tarp jų Meno Istorijos Metmenis ir kt. Paskutinis darbas — taptytojo J. Pautieniaus monografija. „Terra“ leidžia jo veikalą apie Leonardo da Vinci. Lietuvių spaudoje išsamiai atžymėta jo meninė veikla.

* „Aidu“ žurnalo mokslinė premija paskirta Dr. Z. Ivinskui už jo istorinę veikalą „Vysk. M. Giedraitis ir jo laikų Lietuva“. Premijai 500 dol. paaukojo Prl. Juras.

MOKSLAS — MENAS — LITERATURA

PRALOŠTAS SMUIKAS

/Fragmentas iš atsiųstos paminėti Antano Vaičiulaičio knygos „Pasakojimai“/.

Jokūbas išėjo lauk. Žmona dabar tegul sau pirkioj murma, kam jis vakaruškose grojas, kam laiką niekais leidžia. Bet kaip jam atsakyti, jei vaikinai ima jį už rankos ir mergaitės kalba: „Na, dėduli!“

Lauke jau buvo sutemę. Tarp juodų debesų kartais dar sužėruodavo dangus. Vėjas švilpė ir šliaužė šliaudinį stogą. Ties kojomis šnerėjo lapai. Iš laukų parbėgęs šuva meilino, si prie Jokūbo, kuris pasikišo po apsiaustu smuiką ir pasuko į kelią. Nuleidęs galvą, užsidėjęs suglamžytą kepurę, diržu susivėžęs atbrizgusias kelnes, jis klampojo rudens vakarą, tenai palikęs žmoną, vaikų būrelį ir sklypą žemės — teisybė, smiltėtos ir nenašios.

Neilgai ėjęs tūžiu taku, jis patraukė tiesiog dobilėnomis, siauromis ežiomis, tarp arimų ir pasiekė Kaisčio namus.

Pirkia buvo dailiai iššluota, vandeniui palaistyta, o langai praviri, kad nebūtų trošku.

Jokūbas, pasisveikinęs, atsisėdo kertėje. Neilgai laukus, jisai jau traukė smičių po stogas ir mušė koją taktą į grindis, bet atsargiai, lyg į stiklą. Prisimerkęs jis žiūrėjo į šokėjus. Jo širdy buvo smagu ir jauku. Jis mušė koją taktą, ir pirmoji styga dabar kalbėjo taip plonai, kad jam atrodė, lyg mažas vaikas kur vėjuje stovėtų ir vien plaukis šauktų. Bet kita styga prabilo kaip jauna, vikri mergaitė, kuriuos balsas linksmas ir išdykęs. Toliau girdėti jau vyriškai aidint, — skaidriai ir šviesiai atsakinėjant antrajai stygai. O paskutiniosios jis nemėgo — trumpai brūkštelėjo per ją. Atsiliepė storas, rūškanas virpėjimas, ir muzikantui staiga pasivaidino, lyg koks mieguistas ponas kur augštai, nuo debesų nukoręs kojas, sėdėtų ir bartų visus: ir vienplaukį vaikutį, ir mergaitę, ir tą gerą bernioką.

Ne, Jokūbui netiko ta rūsti styga, ir jis pažiūrėjo į stalą. Ten ėjo darbas: vyrų mėtė kortas, žarstė pinigai. Muzikantas mielai būtų prisidėjęs prie jų, tik žinojo, kad šokėjai nepalėis jo. O loškiai, lyg tyčia, jam mojo slinktis prie jų draugės ir šūkavo: „Dėde, šiandien visiems velniškai sekasi“. Jis vadžiojo smičių vis greičiau ir greičiau, poros sukosi smarkiau, jų veidai kaito, raudonavo, prakaitas išbėrė taktą. Štai Užvadžių Juozas su Stebaičio Anele metė šokę ir ant suolo vėdinosi skarelėmis. Į juodu nusižiūrėjo vienas, kitas...

Dabar Jokūbas jau turės laiko. Jis tarė:

— Eikit ratelį, o aš pasilsėsiu...
— Sėskit prie mūsų, dėde! — nuo stalo jam atsiliepė balsas.

Dusyk to sakyti nereikėjo. Jis prisigretino prie stalo, išsitraukė pinigų, gavo kortą. Ir žiūrėk: šeimninkas jam pralošė, žiūrinių Viktoras pralošė, Sekčio Liudvikas pralošė. Paeiliui trys pralaimėjo. Vyrų aplink apspitę, juokėsi ir šaukė:

— Matai, vos rankas pridėjo — ir visiems lūpas apšluostė!

— Na, palauk, Jokūbėli, kitą sykį tu iš mano saujos nepaspruksi, — sakė šeimninkas.

Šis dabar laikė banką ir padavė kortas. Pirmieji išlošė. Kai atėjo muzikanto eilė, jis tarė:

— Na, Kaisti, gal dar neapiplėši manęs — imu už viską!

— Jokūbai, nedovanosiu! Liksi plonas kaip vėgėlė, — kalbėjo šeimninkas.

Smuikninkas paėmė antrą kortą. Kas čia daros — tik žemukai, damos! Duok dar! O dabar blogiau, — tik septyniolika akių! Žinoma, Kaistis rinko daugiau, jis kaip gyvas nepasiduos.

Šeimninkas ištraukė ir ant stalo padėjo neatvožtą kortą: nori imk, nori — neimk. Jokūbas abejojo. Gali pasisellėti smilių ir prikišo prie kortos. Ji lipo, bjaurybė, ir kilo augštytyn. Turėtų laimę nešti. Ne, to dar negana! Jis atkišo pirštus, suko juos vieną aplink antrą ir būrė kartodamas: „Pasiseks, nepasiseks, pasiseks...“

— Pasiseks! — tarė jis garsiai ir atvožė...

Jis atvožė šešias akis.

— Jokūbai, kaip tavo sumalė — šaukė vyrų.

Jis paraudo, atskaltė pinigų — visus, kiek turėjo, — ir mielai būtų

pakilęs. Bet kokia negarbė! Paskui visi juoksis, ant dantų nešios tave! Jei nueisi, sau į kišenių įspilyš skambančių, tada viskas gerai. O dabar kur tu akis dėtum, jei kas tartų: „Dėduli, tai nurakė tave!“ Reikia dar kartą mėginti. Į skolą. Juk vis kada nors pradės sektis. Ir kodėl ne tuojau?

Jis šilo ir susičiaupęs tylėjo. Kai atėjo eilė jam, nė nepasiteiravęs, kiek banke yra, tarė:

— Už viską.

— Tiek daug! Palik mums nors pusę! — kalbėjo kiti.

— Nieko! Imu už viską! — Jokūbas pakartojė.

Jam dabar rodės, kad tikrai jis laimės! Kaip čia kitaip ir begali būti.

Prie karaliaus jis gavo septynakę ir nušvito. Dabar jam gali tekti aštuonakę, devynakę ar net viena akis daugiau. Beveik juokdamasis jis atvertė naują kortą ir nė nepažvelgė į ją, tik žiūrėjo į šeimninką.

— Tūzas! — pasakė vyrų.

— Tūzas?

Jokūbas tikrai gavo tūzą, ir dar taukuotą!

Tai sudirbo, tiesiog lupte nulupo... Kaistis buvo žmogus su protu. Jis tarė:

— Na, muzikante, nelidėk! Duodu atsiolėti skolą. Tikrai laimėsi! Jokūbas paėmė kortą. Tik čia žiūrinių Viktoras prabilo:

— O ką statai, dėde, jei prakiši?

— Taip, taip! — pritarė Sekčio Liudvikas. — Reikia ko nors.

— Ką statau? — pasakė muzikantas ir griebė už kišenių, bet ten buvo tuščia — nė skatiko.

— Ką statau? — klausė jis žvalgydamasis ir pastebėjo smuiką.

Nieko daugiau neliko.

— Štai ką statau, — prabilo jis ir parodė paskutinį savo turką.

Buvo tai rizika, didelė rizika, bet pagaliam ar amžinai jam nesiseks! Ne, jis nesiskirs su savo mielu instrumentu — kaip galima net galvoti apie tai! Net tada, kai ant stalo gulėjo sutrauktos dvidešimt šešios akys, jis nepajėgė įsivaizduoti, kas atsitiko. Jis sėdėjo, mirkčiojo ir nedrįso nė pajudėti. — Dieve tu mano, tokia pražūtis! Gal jam gražintų?

Ne, jis bijojo, — graudu jam buvo prašytis. Taip, smuiko daugiau jis neturės, naują šiais laikais ne jam pirkti! Nebus su kuo vienam pasigraudenti, nebus kam jaunuosius linksminti. O ką žmona pasakys? Ji rėks kaip šarka. Dabar tu jai nė į akis nesirodyk.

Mergaitės ir vaikinai apsupo Jokūbą ir prašė:

— Dėduli, jau pasilsėjai! Griežk, griežk!

— Nepuikuok, dėduli, — sakė jie ir juokėsi.

Griežk! O smuiką jau vartaloja šeimninkas! Tai padaryta kalbų — visam kaimui, visai parapijai. Išsisa mėnesį dabar iš jo šaipysis, nuo liežuvio galo nepalėis.

Jis buvo taip susikrimtęs, kad neįjautė, kaip šeimninkas judino jį už peties. Tik jau geras stukteltas jis bailiai pažiūrėjo į Kaistį, kuris kelintą sykį kalbėjo:

— Sakau, man nereik tavo smuiko. Nesėdėk, tik griežk. Matai, šokėjai jau nerimsta.

Jokūbas atsistojo ir nustebeš išskėtė rankas. Jis stovėjo ten suglumęs ir nesuigaudė, kas aplinkui darosi.

Šeimninkas, linksmas, pasakojo:

— Ką man su juo veikti, su tuo smuiku? Tegu Dievas tau duoda sveikatos, kad ilgai jaunikiams kojas miklintum... Man jo nereikia... Imk ir čirpink...

Jokūbas vis negalėjo atsipeikėti. Tik kada Kaistis prie jo priėjo, apkabino, taręs „duok usą!“ pabučavo ir atkišo smuiką, jam vėl buvo viskas aišku ir smagu. Jaunieji plojo, šūkavo, gyrė šeimninką ir muzikantą, kuris linksmai tarė, į smuiką rodydamas:

— Aš jį kaip vaiką... kaip vaiką mylėjau... Tuojau griežiu, tuojau... Kai švintant jis išėjo namo, jam atrodė, kad nuo žvaigždės ligi žvaigždės kažkas istiesė stygas, ir dabar jos ten groja. Ir visas pasaulis skamba ir džiaugiasi: ir gluosnio šakos, ir žolės, ir tas mažas vabalukas, kur žiemal gilyn į žemę rasi...

ANTANAS VILUTIS

Vasaros viešnia

Erdvių platybėse augstose
Šviečia džiaugsmo šviesuliai,
Rieda sapnų ir svajonių rutuliai,
Stovi didingos ir tylios
Laimės ir burtų saulėtos pilys,
Kur gyvena ji, gaivi gera,
Kairi vasaros audra, —
Aplinkui ganosi ramios
Sidabrinės dangaus avys,
Žaidžia žvangdami žirgai,
Eina ir eina niekur nematyti gyvuliai,
Telkšo žydrinių žalsvi ežerai,
O tolimuose pakraščiuose išauga girios
Ir žygio būgnai pradeda dundėti,
Ir jau blykčioja žaibai,
O žemėje visur ir aplink mane
Viskas nuščiuva —
Rami sustoja medžiai, krūmai ir javai,
Sodai, gėlės ir dagiai,
Visi paukšteliai nutyla,
Liaunasi svirpę svirpliai,
Rodos alsuot nustoja visi gyvieji padarai
Ir tartum gyvent jau pradeda negyvi daiktai —
Ateina atgaivos pilna,
Viešpatni vasaros viešnia,
O dangaus pusėse visose
Pakyla dulkių ir debesų
Žemės ir dausų
Nesuvokiamas kaosas,
Ir lyg riedėte rieda
Nebūties tamsion bedugnėn
Visa šviesioji visata,
Iškyla ir visą dangų uždengia juodas mūras
Baisios Perkūno arkitektūros,
Kur žaibo skiltuvas krinta,
Blykstelia ir pasaulis akimirksniui nušvinta,
Trenkia ties mano galva
Ir čia pat juodieji skliautai dužta,
Ir dienos patamsi krūpteliam abu —
Aš ir pampos vienišas ombū —
Ir staiga užtvanka prakiūra
Dangaus ežero gilau
Ir lyg nuo skardžiaus augšto ir staus,
Žemyn šniokšdamas pasipila vanduo —
Atėjo atgaivos pilna,
Viešpatni vasaros viešnia,
O aš — debesų karalius,
Valdovas sugriuvusių pilių,
Raly praraliuotų gyvulėlių,
Einu varstomas žaibų
Ir trankomas perkūno,
Atkilęs iš dausų mįslingos tylumos,
Einu per lietu dainuodamas
Į vaišes vasaros viešnios,
Kur žaliuoja sodai platūs,
Kur saulėj sirpsta sultingi vaisiai,
Kur tyliai tyvuliuodama,
Didingai supasi plati La Plata.

KARALIŠKIŲ SAPNAS

/Liudas Dovydenas — Naktys Karališkiuose/

— Nuvažiuosi, tai žiūrėk, kad kas neatsitiktų. Yra gyvačių, o jos baisiai kanda, jeigu kokia geležinė įkaš, mirsi vietoje. Ar girdi, tu vaike, — kalba man dėdienė, vakare pasisodinusį prie molinio pečiaus, o man baisiai akys limpa — miego noris. O rytoj reikės anksti keltis.

— Tu sau lakstysi, bet žiūrėk, saugokis, nepaklysk, nes miškas tau ne kanapės už klojimo. O ir kanapėse, regi, Pavilionio Alfonso paklydo, verkė, ir rado užsiverkusį. Saugokis ir žvėries bėgančio, blogo linkinčio, nes tu dabar man kaip vaikas tikras, aš tave turiu prižiūrėti.

— Tu, motin, leisk vaiką, tegu anas išsimiega, — atsiliepia dėdė, jau seniai lovoj besivartas. — Tu, motin, per vieną mielą vakarą nori visą talmudą vaiko

galvon sukrestū.

— Tu, seni, tylėk, aš žinau, ką aš sakau. Taigi, iš balos vandens negerk, nes ten visokio gyvio veisiasi, gali baisia liga susirgti pats ir mums atvežti.

— Gerai pasakyta, ir mums atvežti kišenėje įsidėjęs, — vėl atsiliepia dėdė.

— Tu, tėvai, tik vaikus tvirkini, tu tylėk!

— Jeigu aš tylėsiu, tai šluota už vaiką užstos.

— Sakau nutilk, nes kur toks vaikas dėsis be pamokymų.

— Tavo pamokytas bus gubernatorius.

— Argi tu nutiksi, kaipgi taip prieš svetimo vaiko!

— Dėdė nutyla, bet dėdienė dabar užspūla dėdę, kodėl jis kišasi, kai jinai vaikui tik gero norinti. Dėdė visai neatsako, ir

aš matau, tylėjimas dėdienę labiau pykdo, negu kalba.

— Gal ir gerai, kad mums Dievas vaikų nedavė, tu būtum visai ištvirkinęs, — kalba dėdienė, kiek atitolusi nuo manęs, o dėdė tuo tarpu man sako: „Tu nelauk, o bėk gulti... Ant šieno, daržinėn“... Man du kartu sakyti nereik, aš labai patylomis dingstu kaip kamparas.

Sapnavau gražų sapną. Karališkių pievose auksu lijo. Iš mėlynų debesų kaip aukso stygos liejosi ant žalių žolės. Tarp tų aukso gijų ėmė skraidyti dideli mėlyni paukščiai ir tūpti ant palinkusių smilgų. Be galo, be krašto prilijo tiek aukso, prisikrido mėlynų paukščių, kurie keistai burkavo, lyg balandžiai, narsiai atstatę margas krūtines.

Aš bandau bent vieną mėlyną paukštį pagauti, bet nepavyksta. Ir šiaip ir taip bandau, bet paukščiai kyla ir leidžiasi ranka nepasiekiami.

— Ei, tu tenai! Ar girdi, jau saulutė tuoj tekės, o tu dar gul, — girdžiu dėdės balsą. Ir šoku iš guolio.

Rytuose aušra, sodo medžiai dega aušros išsiliejime, o šnekučiai jau grįžta iš lauko ir skubiai lenda inkiluosna, kur pasigirsta džiausmingas vaikų šlamėjimas ir muštynės dėl tėvo atnešto slieko.

Girdžiu skambantį pieno čiuurkščių tekėjimą į skardinius kibirus ir merginų baramų karvių trepsėjimą.

Vežimai jau kinkomi kelionei į Karališkių pievas.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

* Liudas Dovydenas: **NAKTYS KARALIŠKIUOSE**, apysaka jaunimui Dail. — V. Ignas. Išleido knygų leidykla TERRA, 3333 S. Halsted Street, Chicago 8, III. Tiražas 1000 egz. Spaudė Draugo spaustuvė. 168 psl., kaina \$ 2.00. Gaunama leidykloje, lietuviškuose knygynuose, pas visus lietuviškų knygų platintojus.

Liudas Dovydenas, be jokių abejonių, yra vienas įdomiausių ir rimčiausių mūsų jaunimui literatūros kūrėjų, šita knyga, kaip ir eilė ankstesniųjų: „Varpinės šuva“, „Pabėgėlis Rapsiukas“, „Kelionės į pievas“ ir kt., verta didelio skaitytojų dėmesio. Knygoje autorius pasakoja apie auksinę šienapiūtę Karališkių lankose, toli kažkur šiaurės Augštaitijoje ir dviejų berniukų nuotykius tarp šienpiūvių, aplinkiniuose miškuose, čigonų tabore, po augštu žvaigždėtu Lietuvos vasaros dangumi. Knyga parašyta gyvai, lengvu sultingu stilium, vienintėlii taip vaizdžiai ir jautriai primenantį savą kraštą ir savus anapus pasilikusių žmones.

* Mirko Jesulič-CEZARIS, istorinis romanas. Vertė K. Puida. Išleido knygų leidykla TERRA, 3333 S. Halsted Street, Chicago 8, III. Spaudė M. Morkūno spaustuvė. Pirmoji dalis, kaina \$ 2.00. Gaunama leidykloje ir pas visus lietuviškosios knygos platintojus.

Šioje knygoje Mirko Jesulič vaizduoja jo jaunystę, iškilimą ir mirtį nuo žudiko durklo, jo kovas, siekius ir jo jo reikšmę Romai ir jį sekusioms gentkartėms. Knygoje parašyta, prisilaikant didelio istorinio tikslumo, įdomiai, išryškinant ne tik patį Cezarį ir jo gyventą laikotarpį, bet ir kitus žymiuosius jo amžininkus: Pompejų, Kresą, Ciceroną, Kleopatą ir kt.

Veikalas bus trijų dalių, kurių pirmoji jau knygų rinkoje, antroji išleista už savaitės ir trečioji išleista birželio pradžioje.

* Alė Rūta, TRUMPA DIENA. Premijuotas romanas. Lietuviškos Knygos Klubo leidinys 1955 m. Spaudė Draugo Spaustuvė. — Aukštas dail. J. Dabkevičiūtės-Paukštėnės. Abi knygos gaunamos „Laiko“ administracijoje.

* Antanas Vaičiulaitis, PASAKOJIMAI. Rinktinės novelės. Išleido Vinta 1955 m. Viršelį paisė dailininkas Telesforas Valius. Spaudė Buchdruckerei Georg Wagner, Nordlingen.

J. VENCKUS, S. J.

LUIS PASTEUR

Retai yra buvę pasaulyje žmonių, kurie turėtų tiek daug įtakos mokslui, kaip Liudvikas Pasteuras. Gamtos mokslininkas turi tris metodus savo studijose: stebėjimą (observaciją), tyrimą (eksperimentaciją) ir statistiką. Seniausias metodas yra stebėjimo metodas. Žmonės jau nuo senovės stebėdavo gamtos reiškinius ir iš jų darydavo visokius išvadas, kuriais išreikšdavo visokiais prielaidimais (hipotezėmis), tvirtinimais (teorijomis) ir dėsniais (Leges Naturae). Antras metodas yra bandymų darymas (eksperimentacija). Tai yra naujųjų amžių metodas ir pats geriausias, kurio dėka susilaukėme gražiausių išradimų. Bandymais priverčiame gamtą atverti ir parodyti savo paslaptis. Bandymai turi tą gerą, kad verčiame gamtą pasireikšti tokiomis sąlygomis, kurios mums tinka. Kol bandymų nesugebame praveisti tinkamose sąlygose, tol nesurandame gamtos dėsnių. Todėl nežinome, pavyzdžiui, kaip plečiasi žmonėse vėžys, poliomielis (vaikų paraližius) ir t. t. Kartais mokslininkai padaro eksperimentus, tarytum, netyčia, pav. Fleming pripuolamai išrado peniciliną. Neseniai į gamtos mokslus yra įvestas naujas metodas — statistika, kuri duoda labai gerų vaisių. Ar refleksija arba gamtos duomenų ar faktų aiškinimas yra savaiminis metodas, tame dalyke mokslininkų nėra vienoda nuomonė. Bet viena yra aišku, kad gamtos moksluose labai griežtai reikia skirti du dalykus: Gamtos faktus, arba eksperimentų duomenis ir tų duomenų aiškinimą. Eksperimentų duomenys, jeigu jie pasikartoja ir pasitvirtina, yra visiems tie patys, bet jų aiški-

nimas gali būti labai skirtingas, ne tai gali paeiti nuo mokslininkų pasaulėžiūros, nuo filosofinių pažiūrų. Todėl yra labai gerų mokslininkų pasaulėžiūros, nuo filosofinių pažiūrų. Todėl yra labai gerų mokslininkų, kurie atsisako aiškinti savo eksperimentus. Jie paduoda tik savo bandymų (eksperimentų) davinius ir toliau nedaro jokių išvadų, neinterpretuoja. Kai mokslininkai pradeda aiškinti faktus, tuojau pakliūva į visokius izmus (Darwinizmą, Lamarckizmą, Haekelizmą ir pan.). Iš tų diskusijų neišeisi, kitų neatversi, o laiką sugaišinsi. Kadangi tikri gamtininkai apsiriboja tik eksperimentais, todėl gamtos mokslai paprastai žmoneis pasidarė nebepraeinami. Ir iš tiesų, ką galima daug pasakyti tam, kuris nestudijavo gamtos mokslų, pav. apie vitaminų chemiją, formulas, kaip jie veikia į žmogaus audinius, kodėl jie nuo kitų skiriasi. Visų metodų vartojimas (observacija, eksperimentacija, statistika) vadinasi gamtos tyrinėjimu arba investigacija.

Dabar grįžkime prie Luis Pasteur. Jo didžiausia reikšmė yra, kad jis gamtos mokslus pastatė ant eksperimentų. Jis nieko netvirtino, ko negalėjo įrodyti bandymais ar eksperimentais. Tiesa, yra gamtos mokslų šakų, kur eksperimentų ir prieš geriausių norų negalima pavartoti, pav. Astronomijoje. Dangaus skliaute niekas negali eksperimentuoti, tik galima stebėti dangaus kūnų judėjimus teleskopu ir kurti matematines lygtis, kuriomis išreiškiami yra tie judesiai.

Liudviko Pasteuro biografija.

Pasteuras gimė 1822 m. gruodžio 27 d. Jo Tėvas Jonas Juo-

napas dalyvavo Napoleono kariuomenėje, Ispanų kare 1812-1813 metais. Jaunas kareivis pasižymėjo savo drąsa, už ką buvo apdovanotas Garbės Legiono kryžiumi. Grįžęs iš kariuomenės gyveno įvairiose vietose ir vertėsi kailiadirbyste. Paskui vedė labai gerą mergaitę, Janę Stefaniją Roqui, kuri tapo židinio angelu. Liudvikas Pasteuras gimė, kada tėvai gyveno Dole miestelyje (Jūra). Vaikas mokėsi pradžios mokykloje, paskui licėjų lankė Arbois mieste. Kolegijos direktorius pastebėjo vaiko gabumą ir dėjo visas pastangas, kad Liudvikas mokslo nemestų. Pradžioje buvo pasitenkinta, kad Luis

dėlių gabumą piešti, tai mokytojai ir kiti vėl pradėjo raginti tėvus, kad leistų toliau mokytis. Norėjo, kad vaikas neužkastų savo talentų. Ir išties vaiką nusiunčia į Besancon kolegiją, kur 1840 m. įsigijo bakalaureato laipsnį. Liudvikas nemano, kad tėvai įstengs jį leisti toliau, todėl nutaria pats užsidirbti duoną, mokindamas kitus. 1842 m. tėvai nutarė jį leisti į universitetą. Bet Liudvikas buvo neturtingas, todėl jam labai svarbu pasižymėti per egzaminus, kad gautų stipendiją. Laikė Dijon'e, bet egzaminai nebuvo žymūs. Tada nutarė laikyti į Ecole Normale. Ir 1842 metais nuvyksta į Paryžių ant-

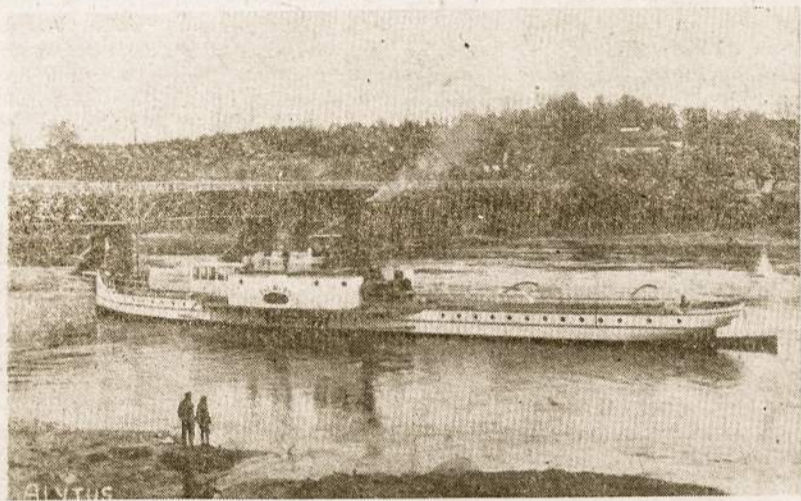
madienių popiečius, chemijos bandymams laboratorijoje. Kiti studentai pasitenkina teoretiskomis žiniomis apie metalus. Pasteur perka kaulus, juos degina, paverčia į pelenus, juos tirpdina sieros rūgštyje, pagaliau, gauna 60 gr. gryno fosforo. Koks tai džiaugsmas jaunam tyrinėtoju! Pasteur ruošia savo darbus doktoratui, kurį pasisekė įgyti 1847 metais.

(Bus daugiau)

Penktajam Draugo romano konkursui paskutinė data 1955.XI.1. Sąlyga tradicinė: „Geriausiam romanui skiriama premija — tūkstantis dol.“ Jury komisija sudaro torentiškiškai A. Gurevičius, kun. dr. J. Gutauskas, Pr. Kozulis, Iz. Matusėvičiūtė ir Vyt. Tamulaitis.

Darbininkas paskelbė dramos veikalo konkursą, skirdamas \$ 500 premiją. Konkurso sąlygos: Veikalas turi būti iš lietuviško gyvenimo, dabarties ar praeities, drama ar komedija; prieinamas šių dienų žiūrovų daugumai ir, neprasilenkdamas su krikščioniška bei tautine dvasia, veikti žiūrovą pozityviai; įmanomas lietuviškai scenos technikai; pavidinamas per 2-3 val. spektaklį. Teisė premijuotą veikalą vaidinti ir išleisti tenka Darbininkui. Veikalai įprastine slaptojo konkurso tvarka, pasirašius slapyvardžiu, siunčiami šiuo adresu: Darbininkas, 680 Bushwiche Ave, Brooklyn 21, N. Y. Jury komisija bus sudaryta vėliau. Paskutinė data rankraščiui įteikti 1955 XII I. Premija bus įteikta 1955 XII.

Jaunimo literatūros premija. Kun. J. Prunskio skirtosios Jaunimo literatūros \$ 500 premijos sąlygos paskelbtos. Drauge 1955.V.21: Premija bus duota už bet kurios rūšies ar žanro auklėjantį veikalą: eilėraščius, poemą, beletristiką, biografijas, vaizdelį ar kurios kitos rūšies kūrinį, skirtą jaunimui. Jury komisiją paskirs Lietuvos Knygos Klubas ir Tt-kų meno dr-ja Šatrija iš rašytojų, pedagogų ir kultūrininkų. Autoriai ar leidėjai 1955 metais išėjusias tos srities knygas ar spaudai parengtus rankraščius, pasirašytus tikrąjį pavardę, prašomi siųsti ligi 1956. III. 1 d. šiuo adresu: Jaunimo literatūros premijos komisija 2334 So. Oakley Ave, Chicago 8, III.

Garlaivis ties Alytumi.

baigtų Ecole Normale Paryžiuje ir galėtų vėliau profesoriauti Arbois kolegijoje. Ir išties tėvai sutiko, nors ekonomiškai ir labai sunku buvo išleisti vaiką į Paryžių. Vaikas dar 16 metų amžiaus labai pradėjo ilgėtis namų, pasidarė melancholikas, todėl tėvai nutarė vaiką atsiimti iš Paryžiaus. Vaikas vėl atsidarė Arbois kolegijoje, kur daug piešė ir gailėjosi, kad Paryžiuje nenugalėjo nostalgijos. Kadangi vaikas parodė di-

ra kartą su dideliu pasiryžimu, kad dabar jau tikrai vyriškai laikysis. Mokytiis pasiiliko San Luis licėjuje, nes į Ecole Normale nesugebėjo patekti gerais egzaminais. 1843 metais vėl mėgino ir išlaikė egzaminus ketvirtu mokiniu.

Luis Pasteur uoliai studijuoja, dirba nenuilstamai knygynų skaityklėse. Sorbonos universitete klauso žymaus chemiko J. B. Dumas paskaitų. Išnaudoja visą savo laiką, net ir sek-

nas atsiuntė...

Ne, ji negalėtų viena čia ilgiau gyventi. Būtinai turėtų parduoti namus ir kurnors kitur persikelti. Gyvenimą iš naujo pradėti nėra taip lengva...

Apie Balį Stefanija visai nenori galvoti. Ir taip graužėsi, kam tada su juo į intymias kalbas leidosi. Tačiau pats susitikimas buvo naudingas: pirma, patį truputį išsiblaškė ir galėjo ramiau su vyru kalbėtis, o antra, įsitikino, kaip pavojinga moteriai su sveltumu ir dar pretenzingu vyru susitikti. Tada nejučiomis pradeda veikti jo adoracijos, komplementai, užuojautos ir savaimė iššaukia nuosirdumą, linktantį į simpatiją. Pačiai sunku kontroliuoti savo jausmus ir kalbas.

Balys mėgino kelis kartus skambinti, bet ji kiekvieną kartą sugalvojo įvairių priežasčių ir išvengė susitikimo. Kartą ir laišką atsiuntė, tačiau tuojau, tik perskaičius, jį sudegino, kad nebūtų pagundos dar kelis kartus skaityti.

Tačiau dabar, kai Matas guli ligoninėje, Stefanija pradeda bijoti savo vienatvės. Ją apninka įvairiausių mintys ir neduoda ramybės nei dieną, nei naktį. Dažnai regi savo vyrą, skubantį pas svetimą moterį, regi jį sėdintį su ja vienoje sofoje ir spaudžiantį alkūnę (ji žino, toks jau jo įprotis).

Paskum prisimena jo išsiblaškimą, staigų pyktį, nešvankius žodžius ir įvairius priekaištus. Ji niekad nepamirš jo žodžių:

— Kažin, ar kada nors buvo tarp mudviejų meilė... Ar mudu nevaidinova įsimylėjusių...

„Mano Viešpatie“, graužiasi Stefanija, „ir taip kalba tas, kuris, net mano tėvams nepritariant, mane laimėjo! Ne jau visa, ką jis tada apie meilę kalbėjo, buvo tikrai vaidinimas?“

Arba vėl. Pareina vėlai, alumni pakvipęs. Nepasako nė vieno švelnaus žodžio. Tačiau be jokios gėdos reikalauja, kad tuojau būtų švarūs baltiniai, kad bematant būtų vonia parengta, arbata pagal užsakymą paduota. Jei atsako kokį žodį, mėgina pasiteisinti, jis tuojau:

— Tai ką? Jau nenori manęs klausyti?! Iš namų pragarą darai? Ir dar nori, kad aš, kaip mokinyš, pamokas, nė minutės nesuvėluočiau?! Kitas mano vietoje jau seniai būtų ar tave perdirbęs, ar iš namų išvijęs...

Ne, ir malda kartais nepadeda. Neduoda nei jė-

gų, nei ramybės. Kartais iš viso negali nė Tėve mūsų sukalbėti, tiek skausmo širdyje susirenka. Tada tik-tai atsiklaupia, tvirtai suspaudžia rankas ir be pertraukos kartoja:

— Mano Dieve!.. Mano Dieve!.. Mano Dieve!..

Matas jau nustojo meldėtis. Kartais iš pykčio, kartais iš užuomaršos. Ir į bažnyčią pradėjo nebeiti. Jei ir nueidavo kada, tai tik į ankstybiasias, ir skaitytas Mišias ir, nė pamokslu nelaukęs, prapuldavo.

— Nusibodo man jau apie tas nuodėmes ir pra-garą klausyti, — pasakė. — Tartum visas kataliko gyvenimas iš nuodėmių ir tesusidėtų...

Stefaniją iš sunkių minčių pažadina telefonas. Valandėlę svyruoja, abejodama, ar bevarta atsiliepti. Tačiau pagalvojusi, kad gal kas iš ligoninės skambina, paima ragelį.

— A, ponias! Labas vakaras! Kalba jūsų užmirštas pažįstamas Balys. Norėčiau būtinai su jumis pasimatyti. Gal galima užėiti? Juk dabar laiko turite.

— Aš negaluoju truputį. Turiu karščio. Tuojau eisiu į lovą.

— Tai aš paslaugysiu ponias. Bematant išgydysiu.

— Man reikia ramybės, poilsio...

— Tai galite ilsėtis, o aš ką nors paskaitysiu. Turiu naują eilėraščių rinkinį. Laukite manęs!

— Bet nepatogu... Juk esu viena. Vyras ligoninėje.

— Na, tai dar geriau, miela ponias. Galėsime labai gražiai pasikalbėti. Tai laukite!

— Ne, palikite mane ramybėje! Labai prašau. Aš jau pusiau nusirengusi ir nebus kas duris atidaro.

— O tai nieko! Aš barkštelsiu, o kai atrakinsite, valandėlę palauksiu, kol atsigulsite. Na, ligi pasimatymo!

— Prašau, palikite mane ramybėje. Šįvakar jokiū būdu negaliu jūsų priimti.

— Tai gal ką kitą pas save turite? Ką? Atvirai pasakykite!

— Pone Montvydai, skaitykitės su žodžiais. Nenorekite manęs užgauti. Labanakt!

— Aš vistiek užeisiu! Ligi pasimatymo!

— Nerasite manęs namuos, — dėdama ragelį, atsako Stefanija ir valandėlę susimąsto, ką dabar daryti.

(Bus daugiau)

JONAS GAILIUS

GUNDYMAI

A p y s a k a

(Tęsinys)

— O kaip! Dažnai nuperka! Pinigų tai man negaili. Sako, to gero tai visiems užteks. Na, ir turi jis to brudo! Ir ko jam neturėti: juk arti kasos sėdi...

— Tai ir trauk iš jo pinigą! Ne dviem pirštais, o abiem rankom! Ir nesnausk, sakau! Stefanija gali papasninkauti. O į ligoninę tai dėl visako nueik. Ir būtinai gėlių nunešk. Pavyzdžiui, raudonų rožių. Ir stebėk: jei džiaugsis, kvies dažniau aplankyti, tai ir eik, nieko nežiūrėk. Bet jei stabdys, prašys susilaukyti, tai dėl viso gero imk ir paklausk. Na, bet aš jau skubu. Iki kito karto!

Skubėdama į stotį, Aldona patenkinta šypsosi. Ak, nesvarbu, kad Marcelė ką nors rimto padarytų: užtektų, jei ji supjudytų Vilkaičius ir juos išskirtų.

O gal Vilkaitis ir kitokiu būdu įklius... Gal jis tikrai iš kasos skolinasi?... Tada užtektų trumpo laiškelio kur reikia, ir revizija pagautų Don Juaną... Savaimė viskas pasibaigtų...

5.

Stefanijai namai pradeda priminti tuščią karstą.

Anksčiau, nors vyras ir nevisuomet laiku pareidavo, bet jau pats laukimas pripildydavo namus kažkokiu džiaugsmu. Nors nekartą ir apsigardavo, tačiau vistiek namai buvo pilni abiejų dvasios.

Dabar visai kas kita.

Kur tik nueina, visur atranda taip, kaip buvo palikusi. Niekas be jos jokio daiktelio nepajudina, niekas knygos į kitą vietą neperkelia.

Kartais įsivaizduoja, kad Matas daugiau niekad negrįš, kad jo koja daugiau neperžengs namų slenksčio.

Gūdu jai pasidaro jau tik dėl tos minties. Juk kiekvienas daiktelis turi savo istoriją, kiekvienas mažmožis ką nors primena. Va, šitą paveikslą su skrendančiomis gulgėmis dovanojo jam gimimo dieną; šitą Marijos statulėlę — vardinėms. Ana, aną vazą abu kartu pirko atostogų metu; šitą kilimą paršivežė iš atostogų... Servyzą juodviems dovanojo direktorius jungtųjų metinėse; didįjį kryžių klebo-

SKAUTŲ SKYRIŲ veda vyr. sklt. Vyt. Namikas

VIENIŠAS VIGI

Vyras nuskorėjo ir nepatenkintas grįžo rūsini. Dvi dienas Vigi nėjo mokyklon. Nė vienas iš draugų dėl to nesusrūpino. Bet užtai mokytojas jautėsi neramus nuėjęs į Gamber namus sužinoti jo neatvykimo priežastį. Viktoro mamos paaiškinimas jį nuramino. Bet jam nepatiko kitas dalykas.

— Žūrėkit, taip gyvena didmiesčio vaikai. Jie tik vaikiojasi. Kai eina reikalas apie išdykavimą ar apie žaidimus, jie turi užtenkamai laiko, bet jie užimti kai reikia aplankyti sergantį draugą. Pernai Felix Ruckstuhl sirgo apie tris savaites ir buvo netoli mirties, bet nė vienas nebuvo nuėjęs pasiteirauti apie jo stovį.

— Aš irgi nebuvau, mama, — pripažino Vigi sumišęs —, nebojant to, kad jis sėdi užpakaly manęs. Bet jis tuo metu buvo susidėjęs su Grobrieš mane ir dėl to aš nedrįsau ten nueiti...

— Kai tavo priešas nelaimėję, tada pats geriausias momentas prie jo prieiti. Taip tu ir padarysi vėliau, kai sustiprėsi. Viktoras reikiškas: nugalėtojas! Joks kitas vardas tau geriau netiktų.

Vigi paraudo ir nusiuko į savo mamą, kurios akys buvo pilnos ašarų. Ir jis gerai žinojo kodėl. Viktoras... nugalėtojas. Širdis, kuri negali pykti. Ji galvojo apie tėvą Gamber ir apie Vigi šaltumą su juo. Gėda ir išdidumas, neramumas ir linksmybė kovojo berniuko krūtinėje. Pirmą kartą po tų, juodų savaičių, Vigi padavė tėvui ranką prieš eidamas gulti. „Labanakt“, tik tiek pasitenkiso pasakyti. Žodis „tėti“ dar nenorėjo išeiti iš jo lūpų. Paskui apkabimo namą ir jai ausin sušabėdėjo.

— Mama, aš noriu gyventi taip, kaip šiandien mokytojas kalbėjo. Tada ir ji jį tvirtai apkabino.

— Mano gerasis ir mylimasis Viktorai!

VI

Beieškant klientų tėvui, Vigi susiduria su įvairiais nuotykiams.

Didelis įvykis berniuko gyvenime yra dviratis. Ir tuo labiau, kai tėvo ranka paverčia seną laužą dviračiu, berniukas turi pagrindo didžiulio. Vigi irgi negalėjo atsispirti šiam palaimintam jausmui. Pirmomis lapkričio dienomis mynė augštai iškėlęs galvą, vykdindamas paskutinius anglininko siuntimus. Jau jis nebeturėjo lipni į paskutinius augštus, kad pasiklaustų, kur padėti malkas ar anglis. Dabar jau nebebuvo skubos metas.

— Sausio vidury gal truputį padaugės darbo. Tada ateik pažūrėti, — tarė jam p. Hager, pranešdamas apie jo darbo pabaigą.

Vigi priėmė šią žinią ramiai ir dargi beveik džiaugdamasis.

— Ar tu patenkintas, kad daugiau nebeturėsi man padėti? — užklauso nustebęs prekybininkas.

SAKMĖ APIE LIETUVĄ

Būk pasveikinta, šventoji žeme, savo darbščiausių artojų prakaitu nulaistyta, savo geriausių vaikų krauju apšlakstyta. Pakelėsi rymančių Rūpintojėlių žeme, rūtų darželių ir ošiančių girių, skambių dainų, nuosirdžių ir dėkingumo kupinų giesmių krašte. Didvyrių tėvyne, visad laisvės trokštanti ir lal mės ilgesį puoselėjanti! Piktas priešas, iš nedraugiškos šalies atvažiavęs, pavergė tave pačioje klestėjimo pradžioje, patį karščiausios kūrybos metų. Jis tavo šauniausius sūnus ir ir darbščiausias dukras išžudė, nesuklupusius vergijon išvarė, o likusiems sunkią baudžiavą įvedė. Iaurius savo tįjūnus ir negailestingus varovus prie kiekvieno nelaimingo prastatė ir už sunkų darbą sauja grūdų paskyrė. Tas priešas senų seniausias, gražių gražiausių lietuvių gimtąją kalbą niekina, jos žodžiais savo pavergėją liaupsinti įsakydamas, svetimas mintis balsiai reikšti, savo praeitį niekinti versdamas. Jis brolių seserį purvais drabstyti gundo ir dirbtinį džiugesį svėjima gaida šūkauti, ir

pavergėjui už skriaudas ir kančias dėkoti liepia.

Tykiai, oi tykiai Nemunėlis teka, tautos gaudžią raudą ir didį skundą į marias nešdamas, laisvajam pasauliui plukdydamas, kad galles tingi žmonės išgirstų ir kitiems pasakytų, koks negandas Tavo sūnus ir dukras prislėgė, kokios pagalbos lietuvių šaukiasi. Lygūs laukai gyvenybė alsuoja, upeliai čiurlena, paukščiai čiulba, negėstančia viltimi pavergtuosius gaivina, gyventi ir kentėti drąsina. Vai nukris kartą pančiai, vai patekės kartą linksmesnė saulė, vai suplevėsuos aikštėse Laisvės vėlavos! Tada sūnus motiną, sesuo brolių, vyras žmoną, varpams gaudžiant, prisikėlimo švente sveikins, sūrią ašarą nubrauks, viens kito žaizdas aptvars, ty, liūdnas dienas paminės ir į didingą ateitį sutartinai žengs. Tavo vardą žmonijoje garsindami, už naudingus darbus dorų žmonių pagarbą sau pelyndami. Ir per amžių amžius gyvuos Lietuva! Gyvuos ji laisva, didi ir graži!

(St. Žibutis)

„Laiko“ Garbės Leidėja inž. Jona Ramanauską ir Aldoną Semenaitę, sukūrusius lietuvišką šeimos židinį, sveikina

K K K

„Laiko“ Redakcija ir Administracija.

ATVIRAS LAIŠKAS

DIDŽ. GERB. DR. ALF. KAIRELIUI

Perskaičius, p. Kaireli, Tamstos laišką „Laiko“ redaktoriumi Arg. Liet. Balso 1025 numerje, atrodo, kad Tamsta esi aršus katalikybės priešas. Tačiau ar vertėtų save spaudoje taip skirtingai vaizduoti /straipsnis kalba už autorių/, negu tikrenybėje kad yra? Aš p. Kairelį pažinau, kaip giliai tikintį kataliką. Atsimenu, kiek paguodos ir vilčių Jam teikė rožančius anuo skaudžiu ir beviltišku metu, kada Jo dukrelė Raselė, kankinama baisių nudegimų žaizdų, kovojo su mirtimi. Ponas Kairelis, verkdamas rodė ligoninėj rožančių ir minėjo, kad uoliai jį kalbąs, prašydamas Dievo pagalbos.

Tai pat prisimenu, kada mums visiems gerai pažįstamas, pavyzdingas lietuvis, nepriklausomybės kovų savanoris, uolus katalikas p. Galeckas, nepaisydamas savo skausmų /jo amžiuje tai buvo rizikinga operacija/ ir materialių nuostolių, davė p. Kaireliui dukrelėi savo odą. Ponas Kairelis man tada pabrėžė, kad p. Galecko pagalba, kaip kataliko, yra neįkainuojama.

Pranas ir Katarina Cudaitytė Liuoliai

Ponios, kurios prie Raselės naktimis budėjo, visos uolios katalikės ir pavyzdingos lietuvės.

Ar pagalvojo p. Kairelis, kiek kartų šios slaugytojos, asarodamos meldė Augščiausio, kad suvelnintų šio nekalto kūdikio kančias? Atrodė, kad gydytojų ir vaistų galia permenka. Tamsta, kaip tėvas, vardan anų kančių turėtum būti santūresnis.

Nesigilinsi, iš kur tėvai Marijonai gauna aukų. Tačiau, jei vienas kitas skatikas būtų ir ne krikščionies, vistiek tuo nebūtų atlyginta už tai, ką vienuoliai misijonieriai gero yra padarę. Vieni Tėvai davė kitur, kiti gal pirmė čia aukas. Taip jau yra gyvenime; nevisados gali duoti, kartais reikia ir priimti kitų pagalbą. Pagaliau, Tėvų Marijonų įkurta lietuviška parapija, visiems aišku, kokios vertės turi mūsų kolonijai. Būtų visai neteisinga įrodinėti, kad katalikai, ar doram krikščioniai nerūpėtų Lietuva. Kam tai aišku, mažiausia tuo klausimu ir kalba. O Tamstai turėtų būti žinoma, koks yra katalikų priklausomumas Vatikanui ir nekartoti tai, ko jau pakankamai prisiklausėme komunistų mitinguose.

Visai neaišku, apie kokius „svetimus dievus“ p. Kairelis kalba? Juk turbūt todėl tikintis pajėgia išlaikyti savo patriotizmą bet kokio pasaulio šaly, kad jaučia visur tą patį Dievą, į kurį kas vakarą meldžiasi mūsų tėvynės sargai, Lietuvos miškų žalieji broliai — partizanai. Ar gi mes pajėgtume įžeisti tai, kas jiems brangu ir už ką jie kovoja? Jei nevisi pajėgia ar nenori suprasti, reikėtų bent kiek tolerancijos. Ponas Kairelis labai susijaudino, perskaitęs Dr. Macernio straipsnį, bet kad tam tikroji lietuviškoji spaudoje kiekviena kartą puolami katalikiški sluogsniai, p. Kairelis nei tarto nemėgino spaudoj pareikšti, kiek katalikybė Lietuvai nusipelnė.

Ponams Katalinai ir Jonui Čekanauskams už paaukotą \$ 500 L. K. T. Muziejui nuoširdžiai dėkoja

A. Mikeliionienė
L. K. T. Muziejaus Vedėja.

Ar Tamstai tenka svetimtaučių spaudoj /imigrantų/ rasti panašius užsipuolimų ir šmeižtų? Tamsta, be abejo, skaitai ir užsienio spaudą, kurioj lygiai įdomiai parašyta Popiežiaus Pijaus XII biografija, kaip ir Aha Khano. Tačiau lietuviška spauda, „pilna to žodžio prasme“, nuolat dergia katalikiškus sluogsnius.

„Negalima kitam duoti tai, ko pats neturi“ — sako sena patarlė. Būtų netikslu mokyti „Laiko“ redaktorių etikos.

Laikas nuo laiko spaudoj pasirodo įdomūs ir mūsų kolonijai naudingi patarimai bei sumanymai, kaip pav. p. L. Sruogos. Ar kas pareiškė savo nuomonę dėl jų spaudoje? O jo sumanymai tikrai padiktuoti giliaus proto ir taurios širdies. Ar nevertėtų apie juos rimčiau pagalvoti, ir pakalbėti per spaudą, metus į šalį šmeižtą, melus, intrigas ir ekscentriškumą?

pos pusė, giliai pažeidžianti Europos ūkinį bei socialinį pastovumą. Europa dėl to kenčianti ir dvasiniu, moraliniu bei politiniu atžvilgiais. O prievartinis įjungimas 9 pavergtųjų kraštų resursų ir žmonių į sovietų karinę sistemą labai padidina Kremliaus galybę ir grėsmę likusiai Europai ir visam pasauliui.

Europos taika ir saugumas esą neatsiejami nuo atstatymo laisvės ir nepriklausomybės visiems Europos kraštams.

Trys Didžios Vakarų Galybės pakartotinai esančios patvirtinusios būtinumą atstatyti nepriklausomybę visų Europos kraštų. Jos bendrai ir atskirai esą pareiškusios norą pasiekti taikingomis priemonėmis. Be abejo, tos taikingos priemonės savaime neatsirasiančios, jeigu jų nebūsiama siekiama. Būsimoji konferencija esanti geriausia proga tas priemones panaudoti. Vengimas į konferencijos darbotvarkę įtraukti Centro ir Rytų Europos valstybių nepriklausomybės atstatymo sutvirtintų Sovietų Sąjungos įsitikinimą, kad Vakarų Galybės nelaikančios Centro ir Rytų Europos valstybių pavergimo viena iš idžiųjų dabartinės tarptautinės įtampos priežasčių ir tyliai sutinkančios su esamąją padėtimi. Pavergtuoms tautoms tarsi reikėtų jų išdavimą. Pragaistingos tokio įspūdzio pasekmės pavergtųjų žmonių moralei sunku esą ir vertinti. Kiekvieni atveju įvyktų tai, ko siekianti sovietų vyriausybė.

Neįtraukti į būsimosios konferencijos darbotvarkę Centro ir Rytų Europos laisvės ir nepriklausomybės reikštų sukliudyti išsamų patikrinimą dabartinės tarptautinės įtampos priežasčių. To padarinys tegalėtų būti klaidingos išvados ir nepatvarūs sprendimai.

Be abejo, sovietai, kaip paprastai, vengia diskusijų dėl praeties agresyvių ir neteisėtų veikamų. Ir dabartinė apgailėtina padėtis Centro ir Rytų Europoje esanti žymia dalimi tokio vengimo rezultatas. Sovietų Sąjunga iškišanti dabar laisvajam pasauliui „sambūvį“. Visi sovietų pavergtieji Centro ir Rytų Europos kraštai dabartiniu savo pavyzdžiu liudija, ką reikiškas sovietinis „sambūvis“. Tuo tarpu Vakarams sambūvis reikiškas savitarpinį respaktą laisvei, valstybinei nepriklausomybei ir teritoriniam integralumui. Tik iškėlus sovietų pavergtųjų valstybių nepriklausomybės atstatymą, galinti išryškėti „taikingo sambūvio“ prasmė.

Centro ir Rytų Europos pavergtųjų valstybių nepriklausomybės atstatymo, laisvų rinkimų, įtraukimo į konferencijos darbotvarkę reikalauja ir bendrieji taikos interesai ir JT Chartos principai. To įtraukimo moralinė ir politinė reikšmė Vakarų Galybių autoritetui būtų labai didelė. Bandungo konferencija parodžiusi, kokį galingą atgarsį randa visose tautose tautinės nepriklausomybės ir žmogaus teisių principų gynimas.

* Dr. Juozas Prunskis — trigubas literatūros mecenatas. Draugo dienraščio kultūrinio priedo redaktorius dr. Juozas Prunskis, minėdamas savo spaudos darbo 25 metų sukaktį, paskyrė tris literatūros premijas: Draugo romano konkursui 1955 m. \$ 1.000, L. Rašytojų Dr-jos 1955 metų grožinės literatūros premija \$ 500 ir Jaunimo literatūros premiją \$ 500. Tai yra didžiausia vieno asmens auka mūsų literatūrai ugdyti, ir už ją dr. J. Prunskius priklauso nuoširdžiausia rašytojų padėka.

* Min. V. Sidzikauskas ir Pirm. V. Masens buvo priimti Jo šventenybės Valstybės Sekretariato Monsinjoro A. Samorė. V. Sidzikauskas aplankė Lietuvius šv. Kazimiero Kolegijos vadovybę ir Italijos radio direktijos pakviestas kalbėjo iš Romos radiofono.

JIS ŽINO IR TOKIŲ

Teisme teisėjas klausia:
— Tamsta vedęs?
— Taip.
— Ką?
— Moterį.
— Ar tamsta matel kur, kad kas būtų vedęs vyrą?
— Taip.
— O kas gi?
— Mano sesuo...

GERIAU PATIKTŲ

— Ar tau, Jonuk, patiktų, jei tavo gimtadieniui iškeptum tortą ir ant jo pastatyčiau 10 žvakučių?
— Patiktų, mamyt. Bet ar nebūtų dar geriau, jei iškeptum 10 tortų ir vieną žvakutę pastatytum?...

MŪSŲ MIRUSIEJI

* Juozas Želionis mirė liepos 4 d. Vėlionis buvo daug pasižymėjęs muzikos srityje. Palaidotas liepos 5 d. San Justo kapinėse.

* Sv. Mišios už a. a. Marijos Janušienės sielą jos pirmosios mirties metinėse bus Aušros Vartų lietuvių parapijos bažnyčioje šeštadienį, liepos 9 d., 10 val.

Kviečia visus gimines ir pažįstamus jose dalyvauti

Jonas Janušis ir Ona Janušytė

„LAIKO“ SPAUSTUVĖ

pigiai ir meniškai atspaudžia vizitines, vokus, propagandos lapelius, vestuvinius pakvietimus, Pirmos Komunistinės pavidėlius, įvairius komercinius blankus ir atlieka kitus spaudo darbus.

Kreiptis: **Mendoza 2280, Avellaneda, Buenos Aires. T. E. 20-9027**

GIUZINIŲ IR UŽUOLAUDŲ DIRBTUVĖ-PARDUOTUVĖ

Parduodam medvilnė, vilnos, įvairios drobės, valizoms užvalkalai, gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kėdės.

Kainos prieinamos
Sav. Antanas Šalčiūnas
Juan B. Alberdi 925-31.
T. E. 60-2784.

PARSIDUODA NAMAS

Iš keturių kambarių su visais patogumais prie lietuviškos vaikų kolonijos Kordobos kalnuose, prie pat Calamuchita ežero. Sąlygos labai prieinamos — truputį pinigais ir bankine paskola. Teirautis „Laiko“ administracijoje.

SVARBESNIEJI ADRESAI

Lietuvos Pasiuntinybės adresas: Rambla Rep. de Chile 1606 esq. Larrañaga, Montevideo, Rep. C. del Uruguay.

* Montevideo Liet. Kat.

RADIO PUSVALANDIS

yra kiekvieną sekmadienį 8,30 val. ryto radio Solis bangomis (CX 44).

ELEKTRICISTAS

* PRECYZINĖ ELEKTROS TEHNIKA

REMONTUOJAMA:

* ŠALDYTUVAI - HELADEROS.

* RAŠOMOSIOS.

* SKAIČIUOJAMOSIOS MAŠINOS ir

* VENTILIATORIAI.

Mėnesinis mokestis

DARBAS GARANTUOJAMAS

B. ASAKA

Dirbtuvė-taller: Butas: **MEXICO 766 MEXICO 950**
T. E. 38 - 2950

* MINKSTŲ KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ Sav. Mikellonis ir Gelbuda: Cosquin 5565, Villa Lugano.

Imprenta de "LAIKAS" Mendoza 2280 * Avellaneda

* Sv. Mišios už a. a. Vincentą Čepėną bus liepis 31 d. 10.30 val. Aušros Vartų lietuvių bažnyčioje. Gimines ir pažįstamus kviečia dalyvauti pamaldose.

Bronė Čepėnienė

* S. m. liepos 14 d. 8 val. bus atlaikytos Sv. Mišios su egzektivomis už a. a. Lucijoną Meškauską. Gimines ir pažįstami kviečiami dalyvauti.

PADĖKA

Ona Meškauskienė ir dukterys nuoširdžiai dėkoja visiems užjautusiems ir padėjusiems liūdnoje mano vyro mirties valandoje.

* Teklė Pocienė liepos 4 d. buvo paguldyta J. Ramos Mejia ligoninėje, kur jai padaryta vidaus operacija. Guli 7 salėj, 74 lovoj.

* Mirė vyriausio amžiaus LRD mąrys, spaudos draudimo laikų veikėjas kunigas Pranas Vasiliauskas (Meškuitis). Gimęs 1871. II. 21 Meškiūčių vls. Šiaulių aps., mokėsis Kauno kunigų seminarijoje kartu su Vaižgantu, 10 metų kunigavo Lietuvoje, 1903-06 Skotijoje, ligi 1938 vėl Lietuvoje, po to JAV. Mirė 1955. III. 15 Čikagoje. Išleistas knygos: Jauno kunigo sielvartai 1931, Mano sielos atgarsiai 1943, Tėvynės ilgesyje 1948, Kunigas Mykolas 1949.

LIETUVISKAS PENSIJONAS

c. 19, nr. 854, Miramar, F. C. G. R., netoli plažo, atidarytas visus metus. Nuo kovo 10 d. iki gruodžio 15 d. papiginta kaina.

Savininkas **JUOZAS VASILIAUSKAS**

Moderniškų Baldų ir Sorų **FABRIKAS**
E. JUOZAS LISAUSKAS
Garibaldi 752
(Dvi kvadros nuo ligoninės)
Quilmes, F.C.N.G.R.

MIKSTŲ KĖDŽIŲ FABRIKAS

GAMINAMOS ĮVAIRIŲ STILIŲ MINKSTOS IR STIPRIOS KĖDĖS.

ATLIEKAMI ĮVAIRŲS STALIAUS DARBAI.

Savininkas

Jonas Janušis

COCHABAMBA 1811-17
Villa Scasso
T. E. 652 Tablada 0110

INŽ. ANATOLIUS DIČIUS

Catamarca 126

Quilmes FCNGR

FABRIKAMS IR GYVENAMIEMS NAMAMS

Paruošia planus ir vykdo įrengimo darbus.

- * CENTRALINIS AŠILDYMAS (garo, vandens ar oro),
- * SANITARINIAI ĮRENGIMAI, VANDENS SIURBLIAI,
- * SKYSTOJO KURO IR GAZO DEGINTUVŲ INSTALIACIJOS
- * VENTILIACIJA BEI DULKIŲ IŠTRAUKIMO SISTEMOS.

LIETUVIAMS 20% NUOLAIDA

su moderniu — elektrišku kopmlektu, fotografuojant sužiedotuves, vestuves, krikštynas, gimtadienius ir parengimus. Organizacijų veiklos nuotraukos spaudai — Veltui. Visi foto darbai ir filmų pardavimas.

L. Kančausko FOTO „REPORTER“,

c. Mendoza 2249, Avellaneda (prieš liet. bažnyčią)

T. E. 20-9027 nuo 16 iki 20 val.

ALBERTO E. TIMINSKAS

COCHERIA „M I T R E“

Pasirūpina laidotuvėmis — veža ligonius — daro keliones į tolimesnes vietas — nuomuoja automobilius vestuvėms ir krikštams.

B. Rivadavia 718

T. E. 22 - 2045

Piñeyro

ONA ALEKSIŪNIENĖ
Mirė 1955 m. balandžio 18 d.

Dukterys: Ona, Emilija ir Aleksandra prašo prisiminti a. a. Oną Aleksionienę savo maldose ir dalyvauti gedulingose Sv. Mišiose, kurios bus liepos 30 d., 10 val., Aušros Vartų lietuvių bažnyčioje.

Urugvajuje mirė nuoširdus Lietuvos draugas, prof. Victor Dotti

Pavergtos tautos nedaug tokių nuoširdžių idealistų kovotojų laisvajame pasaulyje turi, koks buvo neseniai Montevideo mieste miręs prof. Victor Dotti. Jis buvo ypatingai brangus ir atsidėjęs lietuvių bičiulis, atvejų atvejais žodžiu ir plunksna tvirtai ir aistringai kovo-

PARDUODAMAS NAMAS

labai geromis sąlygomis, kuris randasi nepaprastai gražioj vietoj su moderniškiausiais įrengimais, Olmas g-vėje, nr. 72, Eva Peron mieste. Teirautis pas J. Nakutį, Perdriel 625, El Palomar, F. C. G. S. M.

PARDUODAMAS NAMAS

su jame įrengta krautuve c. Aconagua 520, Banfielde. Didelis sklypas su medžiais. Teirautis pas **VLADĄ VESELAUSKĄ**

jęs prieš Lietuvos pavergėjus už mūsų tautos laisvę.

Prof. Victor Dotti mirė stagiai, po sunkios operacijos, dar jaunas ir kupinas energijos. Buvo jis literatūros profesorius pirmaeiluose Montevideo licejuose, taip pat labai įžymus visuomenininkas, publicistas ir rašytojas, kovotojas visuose antitotalitariniuose sąjūdžiuose. Kaip toks buvo pašarvuotas Ateneo rūmuose, daugybės draugų — įžymių politikų, kultūrininkų, plunksnos žmonių — atsisveikintas žodžiu ir vainikais. Atsisveikinti jo ir šeimai pareikšti užuojautos į Ateneo buvo atvykęs ir Lietuvos Ministeris Pietų Amerikai su Ponia.

Prof. Victor Dotti buvo asmeninis bičiulis mūsų Pasiuntinybės spaudos agregato K. Čihiro — Verax, kurio raštus apie Lietuvos tragediją Dotti plačiai citavo savo enciklopediniame veikalė apie sovietinį komunizmą „La agonía del hombre“, o taip pat ir savo turiningose paskaitose. Urugvajaus lietuvių ilgai nepamirė Victor Dotti kalbų Lietuvos labui per radiją ir Ateneume, kur jis Vasario 16 d., Gedulo dienos ir kitomis progomis kalbėdavo taip ugningai, kilniai ir gyvai.

Prof. Victor Dotti idėjų įtaka yra žymi Urugvajaus intelektualų, ypač akademinės jaunomenės sluogsnuose. Premijuotas rašytojas redaktorius, profesorius, puikus paskaitininkas, vienas iš pačių įžymiausių Urugvajaus demokratiškos kovotojų Dotti turėjo tiek reikšmės tautos dvasiniame gyvenime, kad jam mirus buvo iškilmingai gražiu žodžiu pagerbtas net senate, kur jo, kaip nusipelnusio piliečio ir tauraus žmogaus savybes iškėlė įvairių pažiūrų senatoriai.

Prof. Victor Dotti anksčiau buvo daugiau kairiųjų politinių pažiūrų, vėliau betgi nusistovėjęs ties ta liberalizmo srove, kuriai atstovauja didysis ir Lietuvos laisvės bylai daug nusipelnęs dienraštis „El Día“.

SIUVIMO AKADEMIJA

Profesora **ONA BALNAITYTĖ**
c. Manuel Esteves 1129, Dock Sud.
SINGER SISTEMA
Trečia pamoką pasisiūsi savo drabužį.

NUOSAVYBIŲ ADMINISTRAVIMAS

JUANA DAILYDĖ, vedėja

SANTIAGO DEL ESTERO 286, p. 4, e. 4; T. E. 37-6435
Perka ir parduoda neužimtus namus. — Suteikia paskolas pagal namų, žemės ir statybų garantijas nuo 3 iki 15 metų už 9%.

PARDUODAMAS NAMAS Kordobos kalnuose pirmos eilės turizmo zonoje. Namas turi 3 miegamuosius, didelę virtuvę, 2 sales, 2 vonias, šiltą ir šaltą vandenį. PARDUODAMAS visas arba pusė — priimamas PUSININKAS su labai mažu įmokėjimu. Kreiptis į **JUOŽĄ KONDRATĄ**, c. Paraná 1724. OLIVOS.

BERISSO LIETUVIŲ UŽEIGA VALGYKLA - RESTORANAS

Sav. Br. Baltušis ir Alf. Žumbakis

c. Nueva York 4708, Berisso.

* OPTIKAS V. RASIŪNAS: Gral. Mariano Acha 876, Morón: Šešt. 13 — 17 val. ir sekm. 13 — 16 val.

V. RAMANAUSKAS RADIO TEHNIKAS

mokslus baigęs JAV-bėse.

Dirba naujus ir taiso visokių rūšių radio aparatus. Duoda išsimokėjimui.

POLA 289, Buenos Aires
T. E. 64 - 4154

MAX GRIGA

RADIO TEHNIKAS

Daro ir taiso radio aparatus. Paima ir pristato į namus pagal susitarimą, c. Japón 1687, Cerro, Montevideo.

* **Hollywoode**, pasauliniame filmų centre, kuriasi stipri lietuvių kolonija. Tarp jų yra ir filmų artistė Rūta Kilmonytė, kuri gražiai kalba ir dainuoja lietuviškai. Filmų pasaulyje yra išgarsėjęs Jokūbas Šernas, kuris buvo už dalyvavimą prancūzų rezistenciniame sąjūdy prieš nacius išlaikytas 3 metus Buchenvaldo kacetė, ir britų bei kt. filmose dirbęs Laurynas Skinkis-Harvey, toliau filmuose pasirodo Rūta Romanaitė ir kt.

Sofija Kvėdaraitė Staškevičienė, sulaukusi 58 metų amžiaus, mirė birželio 11 d.

Liet. Mokytojų 8-ga paskelbė scenos veikalų konkursą šiomis sąlygomis: Veikalai skiriami pradinės mokyklos mokiniams, 7-15 m. amžiaus. Veikalas turėtų būti įmanomas pastatyti jaunimo teatrų ar net lituastinių mokyklų per 1-2 val. Autorius gali prisijusti daugiau negu vieną veikalą, tačiau gali būti premijuotas tik vienas to paties autoriaus veikalas. Skiriamos 2 premijos: I - \$ 500, II - \$ 250. Premijuotuosius veikalus LMS išleisdžia be papildomo honoraro ir pasilieka sau pirmosios laidos teises. Dėl nepremijuotų, bet atrinktų veikalų išleidimo LMS atstovai J. Kreivėnas ir Ig. Serapinas, LRD atstovai P. Gaučys ir J. Švaistas, teatrų atst. -akt. A. Dikinis, Rankraščių, pasirašytus slapyvardžiu, siųsti LMS sekretorei adr.: E. Villmaitė, 5610 So. Winchester Ave, Chicago, III.

LAIKRODŽIUS, ŽIEDUS IR KITOKIAS BRANGENYBES

taisau ir parduodu naujus. **NIKODEMAS LEIPUS**
Cangallo 192, Temperley,
T. E. 243-4702

* **MOTERŲ GROŽIO SALONAS IR KIRPYKLA „HENRY“**. Įvairiausių madų šukavimas moderniausiomis priemonėmis, 20 metų praktika. Sav. Henrikas Lukaševičius: **Leandro N. Alem, 818, Banfield.**

* „PENSION LITUANA“, sav. Juozas Palšis: Villa Rumipal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie žavingo kalnų ežero. (Lago Embalse). Lietuviški valgiai, mandagus patarnavimas. Pragyvenimas dienai tik \$ 19. —

* **CONDOR HOTEL**, Villa Rumipal, frente al Balneario del Embalse del Río III (Sierras de Córdoba) Sav. Paulauskas ir Degulis. Lietuviški valgiai. Pragyvenimas dienai tik \$ 19.

* „LIETUVA“ Sav. V. Nalivaika. Dėl informacijų kreiptis: Turismo Agencia, Florida 165 (Galeria Güemes), escritorio 529, p. 5. T. E. 33 - 9584.

* **ALF. DEGULIO** ir **K. PAULAUSKO** lietuviškas restoranas su lietuviškais valgiais yra Paseo Colón 449, Buenos Aires. Didelis valgių pasirinkimas, mandagus aptarnavimas. Aptarnauja patys šeimininkai.

* „ZEMAITIJA“, Islas del Ibicuy. Sav. J. ir A. Burokai.

Buenos Aires Avellaneda

Š. m. liepos 16 d., Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda
K. RUNIMAS ruošia savo išdirbtų gitarų

PARODĄ IR GITARŲ KONCERTĄ

dalyvaujant žymiesiems koncertistams.

Salės atidarymas 20,30 val.

Koncerto pradžia 21,30 val.

Pastaba: Pasivėlavę svečiai galės įeiti į salę tik pertraukų metu.

Po koncerto bus šokiai.

Visos šio parengimo pajamos skiriamos Lietuvai
Išlaisvinti Centrai Argentinoje.

Kviečiame visus atsilankyti į parodą ir gitarų koncertą!

IŠ J. A. VALSTYBIŲ AT- VYKSTA J. E. VYSK. V. BRIZGYS

Pagal paskutinius žinias, tikimės, kad J. E. Vysk. V. Brizgys, kartu su kitais augštais bažnyčios dignitoriais, po Eucharistinio Kongreso, rugpjūčio 1 d. apsilankys Argentinoje.

Ta proga Aušros Vartų lietuvių bažnyčioje, rugpjūčio 7 d., bus suteiktas sutvirtinimo sakramentas.

Tinkamai pasiruoškime sutikti augštuosius Lietuvos bažnyčios dignitorius.

VYČIAI EINA PIRMŲ...

Persitvarkiusi vyčių valdyba šiais metais smarkiai pradėjo veiklą. Parengimas seka parengimą. Labai gražiai pasirodė vyčiai savo pirmuoju šių metų vakaru, nors argentinaiškai, bet antrasis vakaras buvo grynai lietuviško pobūdžio. Jame dalyvavo Sv. Cecilijos mergaičių choras, vadovaujamas p. V. Rymavičiaus, pianistės: Eugenija ir Marytė Čikštaitės, jaunas dainininkas Albertas Dominas, solistas A. Slančiauskas ir kt. Dabar vyčiai liepos 9 d. rengia šokių vakarą į kurį tikisi atsilankant lietuviškąjį jaunimą. Linkėtina, kad šis klubas ir toliau eity pirmyn, nuolat skatinamas savo narius palaikyti lietuviškus papročius.

Valentino Račiūno išleistuvės

Liepos 3 d. Lietuvių Svetainėje buvo iškilminga vakarienė — Valentino Račiūno išleistuvės. Valentinas išvyksta į J. A. Valstybes šio mėnesio 9 d. nuolatiniame apsigyvenimui. Račiūnas buvo A. L. B-nės narys, todėl išleistuvių proga jį sveikino A. L. B-nės pirmininkas Ig. Padvalskis, prašydamas ir įgaliodamas Valentino Račiūną atstovauti Argentinos Lietuvių Bendruomenės Pasaulio Lietuvių Bendruomenės šaukiamajame pasitarime, kuris įvyks J. A. Valstybėse.

Vakarienės metu atsisveikinimo kalbas pasakė: J. Vedegys, gen. T. Daukantas, Aušros Vartų lietuvių parapijos klebonas kun. Pr. Garšva, V. Veselauškas, M. Mekšriūnienė, J. Zubrickas, A. Plesternykas, S. Mičiūdas. Vaišes pravedė Pijus Sakalauskas. Valentinas Račiūnas, padėkojęs visiems kalbėtojams už linkėjimus, palikė juos nuoširdaus bendradarbiavimo. Vaišių metu skambėjo lietuviškos dainos; nuotaika buvo graži. Sveičiui buvo įteiktas pergaminas su visų parašu. Valentinas Račiūnas paliko visų atmintyje kaip taurus lietuvis ir lietuviška kolonija jam linki uoliai dirbti J. A. Valstybėse, keliant lietuvių vardą tarp svetimačiųjų.

*A. Vaitkevičienė jau kuris laikas guli Ramos Mejia ligoninėje, Pabellon Sangre, 18-toje salėje, 48 lovoje. Kadangi ligonei reikalinga kraujo, tai galintieji pagelbėti, neatsisakykite suteikti artimo meilės patarnavimą.

Iškilmingas Argentinos Nepriklausomybės paminėjimas su dviguba programa, kurį ruošia Susivienijimas Lietuvių Argentinoje, Dr. Vinco Kudirkos vardo salėje Av. San Martin Nr. 5215.

Įvyks š. m. liepos (julio) mėn. 9 d. — šeštadienį — 21 val.

Po turiningos programos, kurią išpildys abiejų tautų meno pajėgos — įvyks bendras pasilinksminimas.

Visus gerb. savo tautiečius šidingai kviečiame dalyvauti
S.L.A. Centro Valdyba.

NAUJI „LAIKO“ RĖMĖJAI

Savo aukomis „Laika“ parėmė:

- \$ 30. — Pranas Daukša.
- \$ 20. — Dr. E. A. Aabelis.
- \$ 20. — Kazys Baguška.
- \$ 20. — Viktoras Diminskis.
- \$ 20. — Tadas Jackevičius.
- \$ 15. — Pranas Liulia.
- \$ 10. — Justinas Gaidimavičius
- \$ 10. — Ignas Keršys.
- \$ 10. — Steponas Remeikis.
- \$ 5. — Inž. B. Baranauskas.
- \$ 5. — Povilas Brazdys.

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkoja.

„Laiko“ administracija.

VARGONAMS AUKOJO

\$ 100. — V. S.

\$ 50. — K. Pupelis.

Geradariams nuoširdžiai dėkoja

Aušros Vartų Parapijos
Klebonas.

* Antanina Neniškytė Bs. Aires universitete baigė medicinos fakultetą ir gavo vaistininkės diplomą. Antanina yra daug prisidėjusi prie mūsų lietuviškos kolonijos kultūrinio žydėjimo. Sveikindami ją, linkime, kad Antanina ir toliau uoliai dirbūtusi mūsų kolonijai, skleidama lietuviybės šviesą ir keldama lietuvių vardą.

* Balys Siliškis paguldytas Vidre-
ro poliklinikoje: 1 augštas, 6-ta lo-
va, E. Bosco. Paguldytas dėl skau-
damos kojos. Rūpestingoje gydy-
tojų priežiūroje ligonis sveiksta.

* Jonas Savickas turėjo augštą
kraujo spaudimą ir nuo to buvo
smarkiai susirgęs. Rūpestingoje gy-
dytojų ir namiškių priežiūroje li-
gonis sveiksta savo namuose.

„Laiko“ atstovas Pijus Gudelevičius
liepos 11 d. išvyko į Eucharistinį
Kongresą Brazilijoje.

* Leonas Aidukas Fiorito ligoni-
nėje turėjo peritonito operaciją. Po
operacijos sveikata gerėja.

* Juozas Urbanavičius, po ilgo
plaukiojimo jūromis, aplankęs Euro-
pą ir kitus kraštus, išsisi Buenos
Airese.

* Boleslovas Bacevičius Rawson
piliklinikoje turėjo skubią perito-
nito operaciją, po kurios atgauna
sveikatą savo namuose. Boleslovas
spėjo išeiti į pensiją; nutraukė dar-
bą gegužės 1 d.

* Birutė Alkevičiūtė ir Kęstutis
Kaminskai liepos 4 d. lėktuvu išs-
krido į J. A. Valstybes. Kęstutis Ka-
minskas Argentinoje išgyveno pus-
astuntį metų. Jo žmona Birutė iš
Vokietijos buvo nuykusi į J. A.
Valstybes, gavus pilietybę, vėstū-
vėms atvyko į Argentina. Argenti-
noje pabuvusi 3 mėnesius kartu su
vyru įvyko nuolatiniame apsigyveni-
mui į J. A. Valstybes.

PASVENTINTI — PAMINKLAI

Kun. J. Margis, MIC, birželio 26
d. San Fernando kapinėse pašventino
Jono Gryžiaus koplytėlę. Ta pačia
proga Jono Gryžiaus namuose buvo
atšvęstas jo 70 m. gimtadienis. Jo-
nas Gryšius gyvena 3 de Febrero
2877, Victoria mieste. Mišios bus
Aušros Vartų parapijos bažnyčioje
rugsėjo 11 d. 11,30 val.

* Liepos 3 d. taip pat buvo paš-
ventintas Elbos Onos Stankevičiū-
tės paminklas Sarandi kapuose. Už
velionę bus Sv. Mišios liepos 9 d.
10,30 val. Aušros Vartų lietuvių
bažnyčioje.

* Dr. Juozas Girnius parašė giliai
studiją moderniojo egzistencializ-
mo ir apskritai dabarties žmogaus
pasaulėžiūrą. Mūsų jaunas filosofas
tame veikle svarsto metafizinę
žmogaus paslaptį, istorinę žmogiš-
kosios būties dramą, kelius žmo-
gaus be Dievo, mirtį be amžinybės,
humanizmą be žmogaus idealo.
Svarstydami įvairius žmogaus be
Dievo pavidalus gyvenime, autorius

LAIKAS

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 4289
Tarifa Reducida
Concesión N° 4015

„EL TIEMPO“ Semanario Lituano
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. As.; T.E. 20-9027

Registro Nacional de la Pro-
piedad Intelectual No. 485984

Redaguoja Red. Kolegija. Red. Antanas Kleiva. Rankraščiai taisomi
Redakcijos nuožūra, nesunaudoti — grąžinami tik autoriams prašant.
KAINA: Argentinoje metams \$ 30.—, pusm. \$ 17.—, vienas nr. \$1.50.
Urugvajuje met. 5 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 5 dol.

VIII METAI Nr. 143

11 DE JULIO

LIETUVIŲ CENTRAS

Š. m. liepos 30 d. 9 val. vakaro, Lietuvių Salėje, Bra-
sil 835, Avellaneda

ruošia

DIDELĮ MENO VAKARĄ

Jaunimo Teatras suvaidins Petro Vaičiūno trijų veiks-
mų komediją „Tuščios pastangos“.

... Visus maloniai kviečia atsilankyti Lietuvių Centras ...

pereina iš ateistinės filosofijos į
ateistinę literatūrą, stebėdamas,
kaip joje reiškiasi laimės jėškoji-
mo košmaras, lunatinė kelionė be-
prasmybės tamsoje, prasmės jėško-
jimas herojinėje kovoje. Čia jis
peržvelgia Kafkos, Koestlerio, Juen-
gerio, Malraū, Hemingway, Sartre,
Camus kūrybą. Pabaigoje reziūmo-
ja savo svarstymus apie ateistinę
mintį ir ateistinę tikrovę bei prime-
na krikščionišką atsakomybę ry-
šium su ateizmu. Veikalas turi 378
rankraščio puslapius, parašytas su
aktylo filosofo gilumu, su moksl-
ninko šaltumu ir tolerantiškumu,
su darbštaus tyrinėtojo aktualumu
ir su realisto praktiškumu. Tai tik
nausiosios filosofijos, bet ir naujo-
sio literatūros studija, aktualiai ir
įdomi kaip tikinčiam, taip ir neti-
kinčiam, kaip linkusiam į filosofiją
mintytojui, taip ir literatūros my-
lėtojui, taip ir žmogui, kurs domisi
gyvenimo prasmės klausimais ar no-
ri pasiinformuoti dabarties filoso-
fijos ir literatūros kryptyse. Būtų ge-
rai, kad atsirastų mecenatų, kurie
paremtu to veikalo išleidimą. Tai
knyga, kurią išvertę galėtume pa-
sirodyti ir kitų tautų kultūrinuose
sluogsnuose. „Draugas“ mielai su-
tikytų patarpininkauti susidomėju-
siems šio veikalo išleidimu.

Paieškomi asmenys:

Ona SIDLAUSKAITE, dukterė Jono,
likusi našlaite tėvui mirus, yra pa-
ieškoma jos giminių šiaurės Ameri-
koje, palikimo gavimo reikalui.

Dėl smulkmenų suinteresuotoji,
arba apie ją žina asmenys, prašomi
kreiptis į Lietuvos Pasiuntinybę,
Rambla, Rep. de Chile 1606, esq.
Larrañaga, Montevideo, Uruguay.
Telefonas: 41 - 55 - 91.

Pasiuntinybė.

TEMPERLEY

Daug susirgimų

Paskutinių dienų žema tempera-
tura ir drėgmė pakenkė kaikiurių
mūsų tautiečių sveikatai: daug su-
sirgimų gripu.

Patartina saugotis atkritimų.

K.

Mergaičių ir Moterų „Birutės“
Dr. Jos susirinkimas įvyks liepos 17
d. 17,30 v. Aušros Vartų liet. para-
pijos skaitykloje. Bus įdomi paskai-
ta. Nariams dalyvavimas būtinas.

NAUJO PĖJANINO IŠGĖJIMO PROGA,

Š. m. liepos 24 d., sekmadienį, 18,30 val.

Lietuvių salėje, Brasil 835, Avellaneda,

Parapijos choras „MADRE DE LA MISERICORDIA“ rengia

TAUTINIO IR KLASINIO MENO VAKARĄ

Programoj:

1. Iškilmingas naujojo pėjanino atidarymas.
2. Maršas — pėjaninu išpildo koncertistas A. SCARDINO.
3. Parapijos choro „MADRE DE LA MISERICORDIA“
KLASINĖS IR TAUTINĖS DAINOS.
- PIRMĄ KARTĄ IŠGIRSIME ARGENTINUS DAINUOJANT
LIETUVIŠKAI!
4. Tautiniai šokiai
5. Lietuvių ir argentinų pirmą kartą pasirodanti solistų dainos
6. „COYAS“ — INDENŲ KARNAVALAS.
7. Tipiškas Gimenez orkestras.

Po programos ŠOKIAI.

Pelnas skiriamas naujojo pėjanino ir vargonų naudai.

Rengėjai.